

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 2. NOVEMBRA 1973

ŠTEVILKA: 44 LETO: XV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Predsednik CK ZKS France Popit v Železarni

Dosedanje bogate izkušnje delovnega kolektiva Železarne morajo pospešiti uveljavljanje neodtujljivih pravic delavcev

V ponedeljek, 29. oktobra, so našo železarno obiskali predsednik CK ZKS France Popit, član CK in predsednik komisije za samoupravljanje pri CK ZKS Peter Toš ter predsednik Zveze sindikatov Slovenije dipl. inž. Janez Barborič. Dopoldan so se sestali s predstavniki samoupravnih organov ter družbenopolitičnih organizacij ter vodstva temeljne organizacije združenega dela Valjarne. Goste je predvsem zanimalo kako se uveljavlja neposredna samouprava delavcev v TOZD in kako je nasploh TOZD samoupravno in proizvodno organizirana, kako je organizirana Zveza komunistov, sindikat in Zveza mladine. Osnovno informacijo o tem je podal sekretar osnovne organizacije ZK TOZD Valjarne Zdravko Črv, medtem, ko so ga v razpravi dopolnjevali ali dajali dodatne odgovore na vprašanja gostov: Anton Zupan, Drago Finžgar, Mavro Lenardič, direktor dipl. inž. Avgust Karba, predsednik TK sindikata France Kobentar, sekretar TK ZKS Ivo Ščavničar, Binek Grvala, Teofik Husedžinović, Božo Sotler in predsednik OSS Tone Grošelj.

Predsednik Popit, ki ga je predvsem zanimalo, kako je s samoupravnim sistemom zagotovljena temeljna samoupravna pravica delavcev in kje se lahko izraža volja slehernega delavca, je bil mnenja, da so samoupravne delovne skupine lahko samo oblika dela, preko katere se uresničuje zbor delovnih ljudi, ki je samoupravni institucionalni organ. Seveda je dejal, je pri tako številnih zborskih delovnih ljudi to lahko dobra metoda, vendar mora biti zagotovljeno, da bo sleherni delavec sodeloval pri odločanju o svojih neodtujljivih pravicah, nadalje natančno precizirano, kako se bodo usklajevala različna mnenja samoupravnih delovnih skupin oziroma delavcev, kdo bo to delal in drugo. Vse te odnose je treba natančno precizirati v samoupravnih dokumentih, kakor tudi način usklajevanja različnih interesov med samoupravnimi delovnimi skupinami, kakor med TOZD. Pri tem je predsednik dejal, da so štiri temeljne organizacije v Železarni vsekakor premalo in poudaril bogate izkušnje delovnega kolektiva Železarne pri razvoju samoupravljanja, kar bi morali pri sedanjih samoupravnih organiziranosti koristiti.

Razprava je tekla tudi o vprašanjih, kako so urejeni odnosi med TOZD in skupnimi službami, o razmejitvi imovine med TOZD, o odnosih med TOZD, o delu organizacij Zveze komunistov, sindikata in Zveze mladine. Predsednik Popit je pri organiziranosti mladine dejal, da ne moremo deliti delavskega razreda na

mlade in stare, zato so predlagali, da se pri sindikatu formirajo aktivni mladi delavci. Mladi delavci v Železarni imajo najbrž iste probleme kot ostali delavci, razen tega pa bodo na ta način mladi tudi bolj zapaženi in pri kandidiranju v samoupravne organe bolj upoštevani pa tudi voljeni. Delitev na mlade in stare delavce je razumljiva samo v tem, da bi mladi morali biti borbenejši, aktivnejši in stati na čelu reševanja vseh vprašanj. Predsednik je menil, da bi bilo dobro, da bi o tem

Seja delavskega sveta Železarne

V sredo 31. oktobra je predsednik dipl. inž. Lojze Kalan sklical 3. redno sejo delavskega sveta Železarne. Poleg poročila o izvrševanju sklepov zadnje seje delavskega sveta Železarne, je bilo na dnevnem redu devetmesečno poslovno poročilo Železarne, predlog sklepa o financiranju hladne valjarne in predlog izgradnje obrata vratnih podbojev. Razen tega so na seji poslušali informacijo o samoupravnem sporazumu o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne in imenovali direktorja sektorja novogradenj, direktorja sektorja tehnične kontrole in raziskav ter sekretarja Železarne.

spregovorila konferenca ZK Železarne, kajti mi ne rabimo Zveze mladine, ki bo sama zase, ali odvojena od teh tokov, nasprotno, ki bo s temi tokovi čvrsto povezana.

Predsednika Popita je tudi zanimalo, kako je v pogledu idejnopolitičnega usposabljanja komunistov, kakšen je njihov ugled v Železarni in kako je urejeno usposabljanje samoupravnih organov ter kako je z neslovenci v Železarni. Navzoči člani kolektiva TOZD pa so načeli več

(Nadaljevanje na 2. strani)

S seminarjem komunistov se začena v Železarni načrtna aktivnost v pripravi na VII. in X. kongres ZKS in ZKJ

V soboto, 27. oktobra, je bil v Kranjski gori celodnevni seminar, na katerega so bili vabljeni sekretarji oddelkov ZK Železarne, sekretariat tovarniške konference ZK in aktiv predavateljev pri TK ZKS Železarne. Seminar je zelo uspešno organiziral sekretariat tovarniške konference ZK Železarne. Čeprav se je seminarja udeležilo komaj polovico vabljenih, so vsi navzoči po sedmih urah predavanj in razprave izredno zadovoljni zapuščali seminar. Inž. Dante Jasnič in dipl. politolog Tomaž Ertl ter član CK ZKS Roman Albreht, so v zelo strnjeni obliki, z dovolj razumljivo teoretično poglobljenostjo in praktičnimi primeri posredovali gradivo izhodišč za pripravo stališč in sklepov desetega kongresa ZKJ. Žal so bili predavatelji z ozirom na obsežno in zahtevno gradivo časovno precej omejeni, kar velja tudi za razpravo. V prihodnje bi kazalo pri organizaciji podobnih seminarjev, obseg gradiva nekoliko skrajšati ali organizirati dvodnevne seminarje. Seveda učinkovitost pa bi bila dosežena, če bi se vsi udeleženci pred seminarjem individualno seznanili z obravnavanim gradivom.

O idejnopolitičnih vprašanjih materialnega in družbenega razvoja Jugoslavije s poudarkom na doseženih rezultatih v povojnem obdobju v Železarni, je na seminarju govoril inž. Dante Jasnič. V svoje izvajanje je zajel tudi smotre in dosežke družbene in gospodarske reforme ter osnovne smotre in smeri bodočega razvoja države, pri čemer je omenjal nekatere dosežke pa tudi negativna odstopanja v Železarni.

Drugo predavanje o razvoju socialističnih samoupravnih proizvodnih odnosov in nalogah Zveze komunistov, je imel dipl. politolog Tomaž Ertl. Tudi on je interpretacijo Stališč povezoval in primerjal z doseženim samoupravnim razvojem v Železarni. Govoril je tudi o samoupravnem povezovanju in združevanju dela, blagovni proizvodnji in trgu ter o sodobnem delavskem razredu.

Roman Albreht, sekretar občinskega komiteja Ljubljana-center in član CK ZKS, je govoril o krepitvi razrednega bistva in družbene vloge Zveze komunistov Jugoslavije ter o sedanjih procesih v svetu ter bistvenih značilnostih boja za socializem in politiki ZKJ in socialistične Jugoslavije v tem boju. Svoje izredno prepričljivo in marksistično utemeljeno izvajanje je zaključil z informacijo o najnovejših dogodkih na Bližnjem vzhodu.

Sekretar tovarniške konference ZK Železarne Ivo Ščavničar, je ob zaključku seminarja izrazil prepričanje, da bodo vsi navzoči lahko koristno uporabili posredovano gradivo v razpravah o izhodiščih za pripravo stališč članov ZK v sindikalni organizaciji in Zvezi mladine je podal vodja skupine za razvoj oblik samoupravljanja pri TK ZK Joža Varl, o pripravah na volilne konference v organizacijah ZK in na skupščinske volitve ter predlog organizacijskih sprememb v delu konference ZK Železarne pa je dal informacijo tehnični sekretar Rudi Makra.

Sekretar Ščavničar je v poročilu zajel delo sekretariata, komisije za organizacijsko — kadrovska vprašanja, grupe za razvijanje in pospeševanje samoupravnega družbenega sistema, grupe za gospodarska vprašanja in grupe za socialna vprašanja

(Nadaljevanje na 2. strani)

2. seja konference ZK Železarne Ocena dosedanjega dela in dogovor za bodoče delo komunistov

V navzočnosti sekretarja medobčinskega komiteja ZK za Gorenjsko Martina Koširja in sekretarja občinskega komiteja ZK Jesenice dipl. inž. Stefana Nemca ter ob dobri udeležbi članov konference, je bila v četrtek, 25. oktobra, druga redna seja konference ZK Železarne. Na seji je poročilo o delu sekretariata in komisij oziroma delovnih skupin imel sekretar ZK ZKS Ivo Ščavničar, analizo o sestavi organov samoupravljanja po zadnjih volitvah in prikaz angažiranosti članov ZK v sindikalni organizaciji in Zvezi mladine je podal vodja skupine za razvoj oblik samoupravljanja pri TK ZK Joža Varl, o pripravah na volilne konference v organizacijah ZK in na skupščinske volitve ter predlog organizacijskih sprememb v delu konference ZK Železarne pa je dal informacijo tehnični sekretar Rudi Makra.

Sekretar Ščavničar je v poročilu zajel delo sekretariata, komisije za organizacijsko — kadrovska vprašanja, grupe za razvijanje in pospeševanje samoupravnega družbenega sistema, grupe za gospodarska vprašanja in grupe za socialna vprašanja

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pismo izvršnemu svetu SR Slovenije

Energetska neusklajenost

Sestavni del sklepov 13. seje delavskega sveta združenega podjetja Slovenske železarne, ki je bila 10. oktobra, je tudi pismo, katerega vsebino so potrdili na seji, dokončno formulacijo pa poverili generalnemu direktorju ZPSŽ Gregorju Klančniku. Pismo je poslano izvršnemu svetu skupščine SR Slovenije, v vednost pa tudi republiškem sekretariatu za gospodarstvo, gospodarski zbornici SRS, poslovnemu združenju energetike SRS in združenemu podjetju elektrogospodarstva SRS.

Delavski svet združenega podjetja Slovenske železarne je na svoji seji 10. 10. 1973 ugotovil, da je v zvezi z energetske krize v Socialistični republiki Sloveniji najbolj prizadeta metalurgija. Slovenske železarne so zaradi redukcije električne energije od januarja do septembra letošnjega leta izgubile 2.800 ton surovega elektro železa in 26.500 ton surovega elektro jekla. To predelano v končne proizvode pomeni 21.300 ton manj blagovne proizvodnje, 104 milijone dinarjev manj realizacije in 33,6 milijonov dinarjev manj lastnih finančnih virov.

Delavski svet se ne more strinjati s sedanjim reševanjem elektro energetske krize, z redukcijami predvsem na račun metalurgije. S tako politiko se je pričel nevaren proces postopne likvidacije elektro metalurgije, ki je osnova slovenske proizvodnje jekla in aluminija.

Delavski svet na podlagi odgovorov, ki jih je ZPSŽ dobilo od poslovnega združenja za energetiko, nima nobenega zagotovila, kako bo z do-

bavami električne energije železarnam leta 1974 in v naslednjih letih. Slovenske železarne so zato v negotovosti, kako načrtovati proizvodnjo za naslednja leta. Ob neskladju med proizvodnjo in porabo električne energije, se bo s podobnimi posledicami pojavilo tudi neskladje med proizvodnjo kovin in kovinsko predelovalno industrijo.

Ob tem ko delavski svet podpira podvzete akcije v posameznih železarnah za optimalno izkoriščanje vseh vrst energije in to ne samo v obdobju energetske krize, temveč jo vpeljuje kot trajno nalogo slovenskih železarn, pa ugotavlja nujnost razreševanja energetske krize tudi izven železarn, zato zahteva:

— Kriza v elektro energiji je samo ena izmed kriz celotnega energetskega gospodarstva, zato delavski svet podpira vse sklepe, ki pozivajo k racionalni porabi vseh vrst energije, s tem da se od deklarativnih zaključkov preide v konkretne akcije.

— Zaradi različnega položaja na področju oskrbe z električno energijo v Jugoslaviji je nujno pospešeno delati na integralnem jugoslovanem skem elektro energetskega sistema ki bi omogočil optimalno izkoriščanje virov, prenosov in regulacije električne energije.

— Podpiramo vse napore za čim hitrejšo realizacijo izgradnje že sprejetih in strokovno dovolj podprtih novih objektov za proizvodnjo električne energije, ker se bomo samo na ta način izognili, da bi sedanje in novo zgrajene proizvodne zmogljivosti ostale neizkoriščene.

— Pri zbiranju sredstev ne bomo smeli pozabiti na lastna sredstva, ki bi jih elektro gospodarstvo moralo oblikovati ob normalni in realni cen potrošnje električne energije. Cena mora biti stimulativna za varčevanje in selektivna z ozirom na povzročene stroške v odvzemu in namenu uporabe električne energije.

— Deficitarnost električne energije je pospešeno treba substituirati z drugimi oblikami energije, in prvi vrsti z zemeljskim plinom

— Delavski svet podpira izdelavo samoupravnega sporazuma o dobavi električne energije in naroča, da predstavniki slovenskih železarn aktivno sodelujejo, pri tem pa opozarja na multiplikativni vpliv redukcij in na realne kompenzacije oškodovanim delovnim skupnostim.

Ocena dosedanjega dela in dogovor za bodoče delo komunistov

(Nadaljevanje s 1. strani)

od majske volilne konference, do danes. Delo se je odvijalo po programu sprejetim na majske seji konference in programih, ki so jih na osnovi tega sprejele komisije in grupe ter nalog, ki jih je narekovala vsakodnevna potreba.

Poleg štirih seji sekretariata in 18 sej komisij, grup in skupin, je bila po majske konference, je nadaljeval sekretar, še vrsta posvetovanj in razgovorov po političnih aktivih, z vodstvi organizacij ZK, z vodilnimi delavci in strokovnim kolegiem Železarne ter z vodstvi družbenopolitičnih organizacij Železarne. Med tem časom je bila tudi volilna seja sveta ZK ZPSZ na kateri so izvolili sekretarja in namestnika ter sprejeli poslovnik dela in se dogovorili za bodoče naloge. Na večini sej in aktivih je bila zelo slaba udeležba, o čemer bi morali spregovoriti tudi na seji konference.

V nadaljevanju je govornik analiziral rezultate dela glede na sprejete programe in zahteve izražene v pismu predsednika CK ZKJ, na 29. seji CK ZKS, v ustavnih dopolnilih in drugih sklepih ter dokumentih ter pozval navzoče, da analizo v razpravi dopolnijo. Pri tem je poleg slabe udeležbe na sejah in sestankih, omenjal tudi slabo vsebinsko pripravljenost le-teh, zaradi česar so bili tudi površno formulirani sklepi ali sploh ne. Dobro pripravljene sestanki, predvsem pa sprejete konkretne naloge ali stališča, bodo preprečevale tudi številne izgovore posameznikov, ki se na različne načine izogibajo konkretnih obveznosti ali odgovornosti. Take konkretne oblike dela, so tudi najboljše način, da iz Zveze komunistov odstranimo vse tiste, ki vanjo ne spadajo.

Vse to tudi narekuje, je dejal sekretar, da se naprej krepimo organizacijo ZK v Železarni, da bodo sposobne uresničevati politiko Zveze komunistov. Za uresničevanje tega pa bo hkrati treba skrbeti za permanentno idejno-politično usposabljanje komunistov. Ščavničar je za tem označil izvedene akcije in naloge na tem področju. Posebej je poudaril stalno skrb organizacij ZK v Železarni pri sprejemanju novih članov v ZK in sploh pri kadrovski politiki. Omenjal je tudi skupne akcije in sodelovanje s sindikatom in Zvezo mladine v Železarni, pri čemer je še vedno odprto vprašanje poglobljeno sodelovanje z mladinsko organizacijo.

V drugem delu je sekretar Ščavničar govoril o nalogah na področju samoupravljanja in o aktivnosti organizacije Zveze komunistov pri volitvah in konstituiranju samoupravnih organov v TOZD in skupnih službah ter delovni organizaciji Železarne, kakor tudi pri oblikovanju samoupravnih aktov. Tretji del svojega poročila je sekretar namenil analizi nalog in problemov s področja gospodarjenja. Pri tem je omenjal problem investicijskih vlaganj v osnovna sredstva Železarne in samoupravno reševanje teh vprašanj. Glede na to, je nadaljeval, da je bilo v zadnjem času izrečeno nekaj kritike, da preveč vlagamo v družbeni standard na škodo poslovnega sklada, je pristojna grupa obravnavala to vprašanje in ugotovila, da smo v letih 1968 do 1972 investirali v družbena stanovanja 45,5 milijonov dinarjev in zgradili 325 stanovanj, za individualno gradnjo pa je bilo v istem času dodeljenih 5,5 milijona dinarjev. V rekreacijske objekte in naprave je bilo v tem času vloženih 6,8 milijonov dinarjev, v osnovno šolstvo pa 1,1 milijon dinarjev. V letih od 1973 do 1977 pa je predvidena naložba za izgradnjo 566 stanovanj 117,3 milijona dinarjev. Pri tem so ugotovili tudi določeno usklajenost med investicijami v osnovna sredstva in družbeni standard.

Grupa, je poročal sekretar, je obravnavala tudi problem omejevanja električne energije in posledic ter sprejete ukrepe, ki jih je v celoti potrdila. Na dnevnem redu so imeli tudi vprašanje kvalitete problematike in vprašanje solidnosti poslovanja ter odnosov do kupcev. Ugotovitev je bila, da je največkrat vzrok za slabo kvaliteto v malomarnosti, reklamacije pa v največ primerih izhajajo iz površnosti pri delu. Posebna skrb je bila posvečena tudi vprašanju osebnih dohodkov in izpopolnjevanju sistema nagrajevanja. Ob analizi dejavnosti na tem področju je poudaril, sta v tem času pred kolektivom in komunisti dve zahtevni nalogi in sicer analiza devetmesečnega poslovanja in sprejemanje plana za leto 1974. Analiza poslovanja bodo morali slediti konkretni sklepi za odstranitev dosedanjih pomanjkljivosti in za ublažitev izpada proizvodnje zaradi pomanjkanja električne energije. Sprejemanje plana pa bo zelo konkretni pre-

izkus samoupravnega sistema v Železarni, pri čemer ne bodo izključeni poskusi formalizma in tehnokratsko-birokratskega razreševanja problemov. Brez dvoma pa bodo pri tem prisotni tudi različni interesi posameznih TOZD in druga vprašanja. Pri odstopanju negativnih pojavov na leži še posebna odgovornost na komunistih.

V zaključku tega dela poročila je Ivo Ščavničar govoril še o dosedanjih integracijskih prizadevanjih, o poglobljanju povezanosti znotraj ZPSZ in o tesnejši povezavi s kovinsko predelovalno industrijo v občini in na širšem območju.

Zaključek svojega poročila pa je sekretar tovarniške konference ZK namenil nalogam s področja socialnih vprašanj in nalog. O teh vprašanjih je razpravljala pristojna grupa. Med ta vprašanja sodi tudi program idejno-političnega usposabljanja samoupravnih organov. Razen tega je grupa obravnavala vprašanje sanacije težkih delovnih mest in ureditev sanitarnih naprav, pri čemer pa je še posebno poudarjena zahteva po ureditvi malic in kantin v Železarni. Grupa tudi meni, da je treba pozornost posvetiti problemu zelo neenotno urejenemu sistemu delovnega časa, sistem napredovanja in vprašanjem korištenje počitniških domov Železarne.

Svoje poročilo je sekretar Ščavničar sklenil s pozivom, da ga člani konference dopolnijo in korigirajo, ker bodo poročilo in razprava osnova za zadolžitve in sklepe za naslednje obdobje.

V SAMOUPRAVNIH ORGANIH TOZD IN ŽELEZARNE 500 ČLANOV KOLEKTIVA

V samoupravnih organih TOZD in delovne organizacije Železarne, je v svojem poročilu dejal vodja skupine Joža Varl, po zadnjih volitvah deluje 495 članov kolektiva, od tega je 214 članov ZK ali okroglo 43 odstotkov. Pri tem pa se nekateri člani pojavljajo v dveh ali celo treh funkcijah. V delegacijah delavskega sveta Železarne deluje 23 odstotkov mladih do 30 let starosti, medtem ko so žene zastopane le s 5,7 odstotka. V delavskih svetih TOZD in organizaciji skupnih služb deluje okroglo 21 odstotkov mladih do 30 let starosti, 20 odstotkov pa je žena. Analiza, je dejal poročevalec pokaže tudi zelo ugodno starostno strukturo, saj je poprečna starost delegacij delavskega sveta 37 let, delavskih svetov TOZD in skupnih služb pa 39 let. Po tem, ko je posredoval tudi številne druge podatke, ki jih pokaže analiza, kot na primer kvalifikacijsko strukturo članov, leta zaposlitve v Železarni in drugo, je dejal, da analiza pokaže vse pozitivne dispozicije, da je lahko delo v vseh organizacijah upravlja v TOZD in skupnih službah, kakor tudi v skupnih samoupravnih organih zelo uspešno in kvalitetno.

V drugem delu je poročevalec podal sliko angažiranosti Zveze komunistov v organih sindikata in Zveze mladine. Ugotovil je, da v organih tovarniške konference sindikata deluje 127 članov, od tega 80 članov ZK ali 63 odstotkov. V odborih osnovnih organizacij sindikata v TOZD in skupne službe deluje 91 članov, od tega 52 odstotkov članov

ZK, v funkcijah predsednikov, podpredsednikov, tajnikov, referentov in blagajnikov v obratnih sindikalnih odborih pa je angažiranih 194 članov, od tega 36 odstotkov članov ZK. V vseh teh organih deluje skupaj 412 članov, od tega 198 članov ZK ali 48 odstotka. Tudi na tem področju aktivnosti posamezni člani delujejo v dveh ali celo treh funkcijah.

Na nivoju Železarne delujeta v organih Zveze mladine 102 člana, med njimi pa je 30 članov ZK ali 29 odstotkov. V osnovnih organizacijah ZM v TOZD in skupnih službah deluje 67 članov, od tega 22 članov ZK ali 32 odstotkov, ker še niso povsod konstituirana mladinska vodstva. Skupaj je v teh organih 169 članov, med njimi pa je 31 odstotkov ZK. Tudi v tem primeru posamezni člani delujejo v dveh organih.

Tudi ti podatki, je dejal v zaključku referent, kažejo na pomembno prisotnost komunistov, da lahko opravičeno pričakujemo uspešno aktivnost obeh organizacij. Kazalo pa bi, tako kot na ostalih področjih občasno sklicevati aktiv komunistov, ki delajo v sindikatu in Zvezi mladine.

V PRIPRAVAH NA VII. KONGRES ZKS IN X. KONGRES ZKJ

Kratkemu poročilu o pripravah na volilne konference Zveze komunistov in na skupščinske volitve ter predlogu o preimenovanju tovarniške konference Zveze komunistov Železarne v tovarniški svet ZK Železarne, ki ga je podal Rudi Makra, je sledila razprava.

Kot prvi je v razpravi sodeloval sekretar medobčinskega komiteja ZK za Gorenjsko in član CK ZKS Martin Košir. Govoril je o potrebi po kar najbolj konkretni analizi in oceni delovanja komunistov po pismu predsednika Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ in o pripravah na sedmi kongres ZKS in deseti kongres ZKJ. Pri tem je poudaril, da je treba izhodišča za pripravo stališč in sklepov desetega kongresa ZKJ delovno konkretizirati, predhodno pa se morajo z njimi seznaniti vsi komunisti in jih osvojiti kot idejno politično orodje v borbi za nadaljni razvoj samoupravne socialistične družbe. Sekretar Košir je posredoval navzočim tudi informacijo o škofovski poslanici na vernike kot dokumentov, ki je usmerjen proti našim samoupravnim socialističnim prizadevanjem.

V nadaljevanju razprave je o delu grupe za gospodarstvo pri TK ZK Železarne in njenih ugotovitvah in stališčih govoril Dante Jasnič. Valjo Erjavšek je govoril o delu osnovne organizacije ZK skupne službe, Stanko Ferjan pa o vzrokih zakaj se delavci branijo nadurnega dela v prostih sobotah, da bi nadoknadili zaradi redukcije električne energije izpadlo proizvodnjo in o razponih osebnih dohodkov. Tudi Stanko Pulc je govoril o delu osnovne organizacije TOZD, o angažiranosti članov ZK pa je svoje misli dodal tudi sekretar občinskega komiteja Stefan Nemec.

Skoraj štiriurno sejo konference, je sekretar Ivo Ščavničar zaključil s predlogom sklepov in stališč, ki jih bomo objavili v eni prihodnjih števil Železarja.

Razgovor urednikov na republiškem sindikatu

Predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, je minuli petek, dne 26. oktobra povabil vse odgovorne urednike glasil delovnih skupnosti Slovenije na razgovor o nalogah subjektivnih sil v pripravah na VII. kongres ZKS in X. kongres ZKJ, o nalogah sindikatov do 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije in o politični vlogi glasil delovnih skupnosti v pripravah na VII. kongres ZKS in X. kongres ZKJ ter o nadaljnjih oblikah sodelovanja.

O navedenih vprašanjih so uvodne misli na razgovoru dali člana centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije dr. Boris Majer in Janez Vipotnik ter generalni sekretar republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Jože Globačnik. Poleg tega pa je Janez Vipotnik govoril o politiki neuvršenosti in o vlogi SFR Jugoslavije z ozirom na dogodke na Bližnjem vzhodu.

V eni naših prihodnjih števil Železarja bomo objavili nekatere povzetke in ugotovitve iz omenjenega razgovora. Vsekakor pa lahko pobudo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije uvrstimo med njegova prizadevanja za nadaljni razvoj glasil delovnih skupnosti in njihovo kvaliteto rast.

Na osnovi sklepa odbora za kadre in medsebojne odnose v TOZD Valjarne z dne 31. 10. 1973, dajemo naslednjo O B J A V O za prosto delovno mesto:

TAJNICA DIREKTORJA TOZD VALJARNE, 1 oseba

POGOJI:

Za zasedbo navedenega delovnega mesta se zahteva:

— štiritletna upravno administrativna šola in 2 leti delovnih izkušenj ali

— dveletna administrativna šola in deset let prakse na podobnem delovnem mestu.

Kandidatke bodo predhodno opravile strokovni preizkus.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti sprejema kadrovskega sektorja do vključno 12. 11. 1973.

KADROVSKI SEKTOR

Ne samo količina, tudi kvaliteta in nižji stroški mora biti naš cilj

Vsa ta vprašanja ob konkretnih pokazateljih, ki so razvidni iz devetmesečnega poslovnega poročila Železarne in temeljnih organizacij združenega dela, bi morala biti v teh dneh, ko združujemo zadnje napore za uresničitev družbenega plana Železarne, prisotna na sestankih samoupravnih delovnih skupin in ostalih samoupravnih organih ter vodstvenih strukturah.

Nedvomno je želja in hotenje delavcev Železarne po večjem osebnem dohodku, tega pa si ne moremo predstavljati brez večjega skupnega dohodka. Le-tega pa lahko dosegamo samo z boljšim in racionalnejšim delom. S tem pa bo seveda tudi več sredstev za enostavno oziroma družbeno reprodukcijo za hitrejši razvoj in drugo, kar ponovno vzvratno vpliva na večji skupni dohodek. Torej je orodje za doseganje večjega skupnega dohodka v rokah delavcev samih in zato boj za doseganje družbenega plana moramo povezovati z vsemi temi elementi. Pri vsem tem pa seveda ne bi smeli pozabljati, da so vsi delavci v združenem delu med seboj povezani na osnovi solidarnosti in soodvisnosti, kar še posebej velja za odnose med temeljnimi organizacijami združenega dela v Železarni, kakor tudi v vsej sferi združenega dela.

Skladno z vsemi temi prizadevanji pa mora teči tudi boj za dolgoročneje reševanje vseh teh vprašanj. V ta sklop pa sodi v prvi vrsti dosledno uresničevanje ustavnih dopolnil, to je krepitev družbeno-ekonomskega položaja delovnega človeka v družbeni reprodukciji, oziroma uveljavljanje samoupravne oblasti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela. Zavedati bi se morali, da je od hitrejšega ali počasnejšega uresničevanja neposrednega sodelovanja delavca v procesu ustvarjanja in delitve rezultatov dela odvisen hitrejši gospodarski razvoj. S tem se bo namreč krepil delavčev ekonomski interes, da bo povečeval produktivnost lastnega in skupnega dela. Ravno zato moramo uresničevanje nalog navedenih v prvem delu, povezovati z bojem, da bo slehernemu delavcu omogočeno, da bo v združenem delu odločal o rezultatih svojega dela. To bo tudi spodbujalo delavce in krepilo njihovo odgovornost za organizacijo in učinkovitost proizvodnega dela ter za učinkovito gospodarjenje s sredstvi in dohodkom. Mnogo bolj kot se, bi se morali zavedati, da dokler ne bomo bistveno prelomili s sedanjo samoupravno prakso, da delavcem v samoupravnih delovnih skupinah prepuščamo le razpravo o prvem delu navedenih nalog in problemov, da pa bodo še naprej odločali o dohodku v ožjih grupacijah oziroma predstavniških telesih, tako dolgo ne moremo pričakovati večjih premikov, da bi bistveno dvignili interes delavcev pri reševanju teh vprašanj. Seveda pa gre pri tem tudi za vprašanje zaupanja do ustavnih dopolnil. Seveda se najbrž vsi zavedamo, da je to proces, vendar pa mora biti naš skupni interes, da zaradi doseganja boljših ekonomskih rezultatov ta proces pospešimo, pri čemer pa se lahko močno opremo na naše pozitivne samoupravne izkušnje iz preteklega obdobja.

Ravno tako bi skladno z vsemi temi prizadevanji morala teči akcija za hitrejšo samoupravno povezovanje in združevanje dela. To je namreč edina pot da dosežemo višjo stopnjo tehnologije in s tem tudi večjo produktivnost. Vse to so namreč kompleksna vprašanja, ki bodo dolgoročneje reševala večjo produktivnost in večji skupni dohodek.

Dosedanje bogate izkušnje...

(Nadaljevanje s 1. strani)

drugih vprašanj, med drugimi vprašanje različnih cenovnih razredov, osebne dohodka in določanje otroškega dodatka, kar se pri sedanjih urejenosti negativno odraža v odnosu do dodatnega dela delavcev. Predsednik Popit je soglašal, da se morajo te stvari pregledati in urediti. Ko je beseda stekla o organiziranosti sindikata, je predsednik dejal:

Ko smo govorili o reorganizaciji sindikata na Slovenskem, smo imeli pred očmi predvsem to, da sindikat mora biti bolj obrnjen proti delavcem. Zato smo se odločili za organiziranost po panogah. Do sedaj je bilo v istem sindikatu zastopanih več panog in razumljivo so bili tudi problemi in interesi zelo heterogeni. Težko je bilo vse to uskladiti in narediti zaključke, ki bi bili za vse enako ustrezni. Sindikati bodo morali več govoriti o družbenoproduktivnih odnosih, o politiki delitve osebnega dohodka, o razponih, ki morajo stimulirati, hkrati pa o socialnih razlikah, ki jih povzročajo razponi, ker vsakdo pač ne more doseči maksimalnih delovnih rezultatov. Sindikati se morajo zavzemati za delitev dohodka po delu, na drugi strani pa predložiti socialni program, ki mora zajemati elemente, ki bodo zmanjševali zaradi delitve po delu nastale socialne razlike. Tu je gradnja stanovanj in solidarnostni skladi, gradnja vrtcev, izobraževanje oziroma štipendiranje, razvoj kulture, pre-

hrana in drugo. Politika delitve ne sme destimulirati, ravno tako nam tega ne smejo povzročati razni cenovni. Sindikat mora biti usmerjen v človeka-delavca. Socialni program mora vzeti sindikat v svoje roke in se za uresničitev tudi boriti. Po ostalih vprašanjih — tehnologija, nabava, izvoz, proizvodnja, surovinska in energetska osnova, usklajevanje in podobno, pa imamo namen sorodna podjetja oziroma panoge povezovati v zbornice. Tako, da bo sindikat lahko deloval v smeri, ki sem jo označil.

Predsednik CK ZKS France Popit, je ob sklepu razgovora na željo navzočih spregovoril o naši politiki neuvršenosti in v zvezi s tem o dogodkih na Bližnjem vzhodu. Svoje izvajanje je zaključil z besedami: Pri vsem tem moramo vedeti, da se bo za socialistično Jugoslavijo treba vsak dan boriti, znotraj Jugoslavije za socialistični samoupravni razvoj in krepitev vloge delavskega razreda, navzven pa za neodvisnost.

Po kratkem opoldanskem odmoru so se predsednik CK ZKS Popit in predsednik ZSS inž. Janez Barborič ter Peter Toš najprej sestali z ožjim političnim aktivom občine, popoldan pa z direktorji, predsedniki delavskih svetov in sekretarji Zveze komunistov v TOZD in organizacijah združenega dela. Aktivu je prisostvovalo preko 100 vabljenih predstavnikov. Razprava je bila predvsem namenjena analizi dosežkov pri uveljavljanju ustavnih dopolnil ter konstituiranju TOZD. Več iz popoldanskega aktivna bomo poročali v naši prihodnji številki Železarja.

Izplačanih 15.917 dinarjev odškodnin

Komisiji za raziskave, izume in novatorstvo sta bili doslej izvoljeni pri delavskih svetih TOZD Valjarni in TOZD Vzdrževanje, energije in transport. V pripravi je tudi imenovanje komisije pri DS TOZD Talilnic, medtem ko so pri tem nekoliko v zaostanku v TOZD Hladna predelava.

Predsednik komisije za raziskave, izume in novatorstvo pri DS TOZD Valjarni, je že sklical prvo sejo, na kateri so obravnavali šest v zadnjem času uspešno izvedenih tehničnih izboljšav v obratih javniških in belških valjarn. Na osnovi ocen in priporočil pristojnih in odgovornih strokovnjakov in izvedencev za valjavnost in vzdrževanje, je bilo pet izboljševalnih predlogov pozitivno ocenjenih, avtorjem pa priznanih 15.917,45 dinarjev spodbudnih odškodnin.

Tehnično izboljšavo št. 2067 od strokovnega sodelavca raziskovalnega oddelka mag. dipl. inž. Božidarja Brudarja, komisija ni mogla dokončno oceniti in stimulatивно nagraditi, ker avtorju še ni uspelo z vodstvom valjarn Bela in drugimi računovodskimi in ekonomskimi strokovnjaki ugotoviti in prikazati prihranke in koristi, ki izhajajo iz zelo izvirnega in pomembnega predloga. Sprememba pri ogrevanju blokov v globinskih pečeh oziroma krajši čas zadrževanja blokov v pečeh izkazuje velike prihranke na mazutu in znatno večjo proizvodnjo v valjarni. Ko bo avtorju s skupnimi službami uspelo prikazati in izračunati te prihranke in koristi na mazutu in proizvodnji, bo komisija tehnično izboljšavo ponovno obravnavala.

Delovodja strojnega vzdrževanja Bela Valentin Repinc in asistent dipl. inž. Sašo Mandelc, sta izvedla tehnično izboljšavo št. 2074 »Nova izvedba varnostnih čepov za duo valje na bluming valjarni v valjarni Bela«. Za dobro in zelo koristno izvedbo, ki preprečuje lome dragih valjev in izpade proizvodnje, sta avtorja dobila odškodnino v višini 1.000,00 dinarjev, ki si jo delita v razmerju 70:30 odstotkov, glede na udeležbo pri izvedbi izboljšave.

Ključavničar Andrej Jakopič iz strojnega vzdrževanja Bela je prijavil tehnično izboljšavo št. 2092 »Pocenitev popravil in remontov na bluming valjčnem ogrodju s pomočjo dotrajanega in že odpisanega vrtilnega stroja«. Člani komisije so izvirno tehnično izboljšavo pozitivno ocenili, avtorju pa priznali enkratno odškodnino v višini 1.200,00 dinarjev.

Isti avtor je skupaj z dežurnim ključavničarjem Janezom Smolejem odlično popravil in izboljšal os lopute za okujino na ingot vozu in s tem olajšal in skrajšal čas številnih okvar in popravil. Obema avtorjema tehnične izboljšave št. 2093, je bila priznana enkratna odškodnina v višini 1.000,00 dinarjev, katero si delita v razmerju 50:50.

Pet avtorjev izboljševalnega predloga št. 2103, je na osnovi študija in večletnega opazovanja ugotovilo, da je enoizilno valjanje med kontinuirano progo 320 Ø in staro linijsko progo 270 Ø ovira za večjo

proizvodnjo valjane žice v novi valjarni žice. Avtorji so se odločili, da med obema programi uvedejo dvožilni sistem valjanja. S tem so povečali proizvodnjo valjane žice za 6.373 ton, z zmanjšanjem dosedanjih zastojev zaradi čakanja pa so proizvodnjo povečali za dodatnih 1.700 ton. Čisti letni prihranek, ki izvira iz te tehnične izboljšave presega na leto 378.000,00 dinarjev. Komisija je avtorjem: Antonu Grošlju, Vinkotu Zormanu, Alojzu Komicu, inž. Petru Ravnikarju, Francetu Ravnikarju in Petru Pernetu, ki so sodelovali pri realizaciji izboljševalnega predloga, priznala enkratno skupno odškodnino v višini 11.517,45 dinarjev. Avtorji si jo delijo v razmerju kakor so sodelovali pri izvedbi in sicer 40:20:10:15:10:5 odstotkov.

Reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev

Železarna je v letu 1973 zgradila, odnosno odkupila od gradbenih podjetij 86 stanovanj za reševanje stanovanjske problematike svojih delavcev, ki še nimajo rešenega stanovanjskega vprašanja. Z zgrajenimi stanovanji in z določenimi preselitvami v večja ali manjša stanovanja (kombinacije), je oddelk za družbeni standard skupno s stanovanjsko komisijo pri DS Železarne skušal rešiti čim več proslincev, ki so prišli v upoštevanje za dodelitev stanovanj v okviru splošnega vrstnega reda proslincev stanovanj. Pripominjamo, da so se stanovanja dodeljevala od 23. julija 1973, ko je odbor za delovne in življenjske pogoje sprejel splošni vrstni red proslincev stanovanj za leto 1973, po splošnem vrstnem redu proslincev stanovanj za leto 1972, ki je bil do takrat v veljavi.

V letu 1973 je bilo odkupljeno naslednje število stanovanj po kategorijah:

garsonjere	4 stan. en.
enosobna stanovanja	2 stan. en.
dvosobna stanovanja	57 stan. en.
trosobna stanovanja	23 stan. en.

Skupno 86 stan. en.

V prikazu so zajeta odkupljena stanovanja na Jesenicah, C. T. Tomšičeva 70/e (14 stanovanj), C. M. Tita 2/a (48 stanovanj), C. FR. Benedičiča 2/b (24 stanovanj), ki so tik pred vselitvijo).

V letu 1973 od 1. januarja do 30. avgusta je bilo rešenih (nova stanovanja in kombinacije) naslednje število proslincev:

garsonjere	12 proslincev
enosobna stanovanja	12 proslincev
dvosobna stanovanja	74 proslincev
trosobna stanovanja	27 proslincev

skupno 134 proslincev

Tehnično izboljšavo št. 2104 »Pre-delava hidravličnega sistema pogona normalizirane peči v valjarni 2400 na boljše hlajenje in avtomatsko regulacijo obratovalne temperature olja«, sta izvedla in predložila v oceno dipl. inž. Janez Pikon in Jože Pintar, orodjar specialist v oddelku za hidravliko in pnevmatiko. Nov hidravlični način pogona normalizirane peči ugodno vpliva na obratovanje v valjarni debele pločevine, zato so člani komisije tehnično izboljšavo pozitivno ocenili in avtorjema priznali enkratno skupno odškodnino v višini 1.200,00 dinarjev, ki si jo avtorja delita v enakem deležu.

V tem mesecu je predvidena tudi prva seja komisije za raziskave, izume in novatorstvo pri DS TOZD Vzdrževanje, energije in transport, kjer imajo v analizi in proučevanju večje število v zadnjem času izvedenih in v proizvodnjo uvedenih tehničnih izboljšav.

Začasne rešitve stanovanjskih vprašanj, enakovredne zamenjave stanovanj in obračunani delavci, niso upoštevani v tem prikazu.

Dodelitev stanovanj po kvalifikacijah:

NK	2 prosilca
PK	14 proslincev
KV	84 proslincev
VK	17 proslincev
U-2	2 prosilca
U-3	6 proslincev
U-4	2 prosilca
U-5	7 proslincev
skupaj	134 proslincev

V tem času, to je od 1. januarja je bilo vloženih 187 vlog za dodelitev stanovanj, ki bodo po prehodnem točkovanju osebnih in stanovanjskih pogojev, uvršene v splošni vrstni red proslincev stanovanj za leto 1973. Vseh vlog za dodelitev stanovanj je bilo, dne 30. septembra 1973 vloženih, odnosno nerešenih 614.

Iz navedenega prikaza reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev Železarne je razvidno, da z zgrajenimi stanovanji ne moremo kriti vseh potreb po stanovanjih v Železarni, odnosno se nam ta primanjkljaj iz leta v leto povečuje. Menim, da bomo v naslednjih letih morali angažirati vsa razpoložljiva finančna sredstva za gradnjo stanovanj, če bomo hoteli primanjkljaj po stanovanjih zmanjšati, da o rešitvi tega problema v Železarni sploh ne govorimo. Pri tem bomo morali strogo upoštevati izhodišča sprejetega programa stanovanjske gradnje za obdobje 1973—1976, ki ga je na svoji seji, dne 28. decembra 1972 sprejel in potrdil delavski svet Železarne.

Franci Pirc

ŠAMOTARNA — Vlaganje opeke v sušilno peč

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

Dežurna služba obratne ambulante od 5. do 11. novembra

dopolodne:	popoldne:
dr. Branko Čeh	dr. Aleksander Rjazancev
dr. Stanka Šemrov Novak	dr. Andrej Hribernik
v soboto 10. novembra	
samo dopoldne dr. Stanka Šemrov Novak	

ZOBNA AMBULANTA	popoldne:
dopolodne:	terapevt dr. Alojz Smolej
terapevt Viktor Stražisar	(od 5. do 9. novembra)

Ordinacijski čas dopoldne je od 6. do 13. ure, popoldne od 13.30 do 20. ure. V soboto od 6.30 do 13. ure.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

Dne	Dnevni	Nočni
PETEK — 2. 11.	Arnež Franc	Arh Jože
SOBOTA — 3. 11.	Ulčar Marjan	Rozman Janez
NEDELJA — 4. 11.	Pogačar Karel	Varl Alojz
PONEDELJEK — 5. 11.	Sitar Anton	Faletič Janez, str. inž.
TOREK — 6. 11.	Vehar Janez	Zupan Mirko
SREDA — 7. 11.	Seljak Franc, el. inž.	Kavčič Edo
ČETRTEK — 8. 11.	Trontelj Marjan	Tuma Slavko
PETEK — 9. 11.	Soklič Jaka, dipl. inž.	Ravnik Jože, inž. org. d.
SOBOTA — 10. 11.	Praprotnik Niko	Gasser Franc, dipl. inž.
NEDELJA — 11. 11.	Peternel Janez, inž.	Koselj Anton, dipl. el. inž.
Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je		314
vezni telefon		410
Na redne delovne dni dela:		
dnevni dežurni		od 14.00—18.00 ure
nočni pa		od 18.00— 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela:		
dnevni dežurni		od 6.00—18.00 ure
nočni pa		od 18.00— 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi dežurnega štev. 8 v upravni zgradbi TOZD — VET.

VODSTVO VZDRŽEVALNIH OBRATOV

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Mali leksikon ekonomskih izrazov

V zadnji številki smo obravnavali naša sredstva oziroma aktivno stran bilance. V današnjem nadaljevanju pa bomo obravnavali vire sredstev oziroma pasivno stran bilance. Tako kot imamo v aktivni dolgoročne in kratkoročne naložbe sredstev, imamo v pasivi dolgoročne in kratkoročne vire sredstev. Viri sredstev nam, kot bomo iz nadaljnjega izvajanja videli povedo, čigavo je pravzaprav premoženje, ki smo ga v aktivni obravnavali. Lastnik vseh naših osnovnih in obratnih sredstev je lahko podjetje samo, banka, ali dobavitelj surovin v kolikor račun še niso poravnani. Poleg omenjenih so lahko lastniki ali solastniki tudi druga podjetja, v kolikor so nam posodili denar, ali ga vložili v naša proizvodna sredstva. V zahodnih deželah je to pogost pojav, sovlagatelji so lahko firme ali posamezniki, ki v tem primeru nastopajo kot delničarji. Oblika solastništva je lahko različna, če rečemo, da je lastnik naših sredstev tudi banka, ne mislimo tega dobesedno. Banka nam je za nakup proizvodnih sredstev posodila denar, mi ji ta denar vračamo, stroški za to so obresti, v kolikor pa ji denarja ne moremo vrniti, potem ima seveda pravico do povračila posojenega denarja. Način kako se to povračilo izvede pa seveda določi sodišče, isto velja tudi za naše dobavitelje, dokler ne poravnamo svojih obveznosti do izdelanih faktur. Glede pravega solastništva oziroma sovlaganja tujega kapitala pa veljajo posebna zakonska določila, ki jih tu ne bi obravnavali, ker je bil naš namen le razložiti pojem virov sredstev.

Kako izgleda bilanca naših virov bomo videli iz naslednjega poenostavljenega primera, datum je 30. 6. 1973.

PASIVA (v 000 din)

Struktura			
vir finansiranja	100	1.070.000	56,3
dolgoročnih naložb			
Poslovni sklad	760.000	71,0	
kredit bank	300.000	28,0	
ostali viri	10.000	1,0	

Vir finansiranja			
kratkoroknih naložb	100	830.000	43,7
Poslovni sklad	330.000	39,8	
Dolgoročni krediti bank	176.000	21,2	
Kratkorok. krediti bank	123.000	14,8	
Dobavitelji	103.000	12,4	
Drugi viri	98.000	11,8	

Skupaj: 1.900.000 100,0

Skupne dolgoročne naložbe znašajo 1.070.000 dinarjev in prav toliko tudi njihovi viri. Celotne naložbe sestojijo torej iz lastnega poslovnega sklada, ki zajema 71 %, kreditov bank 28 % in ostalih virov, to so v glavnem krediti pri inozemskih firmah, 1 %. Najpomembnejše mesto zavzema vsekakor poslovni sklad, ki predstavlja moč podjetja. Poslovni sklad ni nek denar, ki je naložen na nekem računu, pač pa je le vrednostni izraz proizvodnih naprav, katerih »lastnik« je podjetje. Pri tej razlagi omenjam lastniške odnose le zaradi obrazložitve, čeprav vemo, da je »lastništvo« naprav družbeni pojem, ker je v končni fazi lastnik družba. Za razčiščenje podjetniških odnosov pa je zelo važno, s kolikšnim delom lastnega poslovnega sklada podjetje nastopa. Vrednost poslovnega sklada se vsako leto z zaključnim računom menja, če iz ustvarjenega dobička namestimo del sredstev za povečanje sklada se sklad povečuje, če imamo izgubo se zmanjšuje, v kolikor pa vse potrošimo za druge sklade ostane njegova vrednost nespremenjena. Poslovni sklad gradimo torej od prvega dneva, ko je podjetje ustanovljeno. Ko smo imeli leta 1968 izgubo, smo morali za celotno vrednost izgube zmanjšati poslovni sklad, kar smo nadoknadili iz ustvarjenega dobička v letih 1970, 1971 in 1972. Toliko o poslovnem skladu. Naslednji vir dolgoročnih naložb so krediti bank. Za rekonstrukcijo, ki smo jo začeli leta 1962 in končali 1970 smo dobili pri bankah kredite z odplačilno dobo 8 in 15 let. Vsako leto moramo odplačati del dolga, tako da končne številke v bilanci povedo stanje dolga na določen datum. Ostali viri v našem primeru niso toliko pomembni, so pa to v glavnem srednjeročni krediti za nabavo opreme pri tujih firmah.

Tudi kratkoročne naložbe oziroma obratna sredstva imajo svoje vire finansiranja na pasivni strani bilance, ki se ravno tako dele na lastni kapital in kredite bank, pomembno vlogo pa imajo tu še dobavitelji. Poslovni sklad smo obširneje obravnavali pri virih osnovnih sredstev, enako vlogo ima seveda tudi pri obratnih sredstvih. Lahko bi oba poslovnega sklada združili, ker le oba skupaj predstavljata moč podjetja.

Ker skoraj nobeno podjetje nima za normalno poslovanje dovolj lastnega kapitala, mora seveda najemati kredite. Le-ti so

lahko dolgoročni, ali kratkoročni. Dolgoročne kredite za obratna sredstva banke zelo nerade dajejo, ponavadi jih odobrijo skupaj z investicijskimi krediti pa še to le v manjši meri. Železarna je uspela dobiti nekaj dolgoročnih kreditov, pod dokaj ugodnimi pogoji, vendar so vsi imeli značaj sanacije in niso bili odobreni iz rednih bančnih sredstev. Načeloma pa velja pravilo, da si mora ob vsaki investiciji podjetje samo zagotoviti obratna sredstva, s tem da čim več denarja nameni za poslovni sklad. Kratkoročni krediti trajajo od nekaj tednov do največ enega leta. V glavnem so zelo dragi, to se pravi, da so obrestne mere visoke. Nekoliko ugodnejši so krediti za izvozno uvozne posle, v glavnem pa z izboljšanjem likvidnosti Železarne, njihov delež stalno pada, kar pomeni velik prihranek pri stroških kapitala. Pomemben vir finansiranja naše pasive so tudi dobavitelji, ki se neke vrste kreditorji toliko časa, dokler fakture ne poravnamo. Vsako podjetje skuša ustvariti tako politiko poslovanja, da bi bil rok plačila izdanih faktur čim krajši in rok plačila došlih faktur čim daljši. Med tema dvema terminoma ima podjetje možnost obračanja denarja. Koliko mu pa to uspe, je pa seveda odvisno od vrste proizvodov, ki jih prodaja in vrste surovin, ki jih kupuje. Tako je v našem primeru zelo težko zahtevati od kupcev, da nam za »razne formate« in nenaročeno blago plačajo v roku zapadlosti, to je v meseču dni, kar lahko zahtevamo za izdelke, za katere je na trgu veliko povpraševanje. Podobno se seveda obnašamo tudi mi nasproti našim dobaviteljem.

V drugih virih finansiranja je tekmo leta dobiček, ki ga šele ob koncu leta prenesemo v poslovni sklad, ta čas pa ga koristimo kot obratna sredstva, dalje avansi oziroma predplačila kupcev in drugo.

Če skušamo na grobo še enkrat ponoviti zaključke iz naše pasive vidimo, da razpolagamo v celoti z okrog 63 % lastnega kapitala (drugi viri in poslovni sklad) ostalo pa je bančni ali denar naših dobaviteljev.

Pasiva	1.900.000	100
Poslovni sklad	1.090.000	57,4
Kredit	599.000	31,5
Dobavitelji	103.000	5,4
Drugi viri	108.000	5,7

S tem smo zaključili poglavje bilanca uspeha in bilanca stanja, ki v sebi združujeta rezultate uspešnega ali neuspešnega dela kolektiva kot celote.

Jelka VIDALI, dipl. oec.

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

TOZD talilnice

PLAVŽ — SDS Berlot — peči — Ravnihar — rudarna. be SDS sta na sestanku 18. septembra razpravljali o predlogu samoupravnega sporazuma, o združevanju OZD v Slovenske železarne. V nadaljevanju skupnega sestanka so razpravljali o izadavanjih za večjo varnost pri delu, ter o obvezni uporabi zaščitnih sredstev. Analizirali so zadnji dve poškodbi. Omenili so tudi ukrepe s katerimi naj bi preprečili pijančevanje med delovnim časom na delovnih mestih. Vprašujejo, kdo je odgovoren, da ni na zalogi za zimске mesece rude in kdo bo odgovoren za posledice, če plavži ne bodo obratovali in če bodo to prikrasili tudi delavci?

MARTINARNA — SDS Rožič na tretji izmeni, je na stanku 12. oktobra analizirala opravljeno delo v tretjem triletnem. Poslovni rezultati njihove TOZD so ugodni, vendar so opozorjeni na to, da bi lahko na delovnih mestih še kaj izboljšali. Topilci so se pogovorili o pravilnem kurjenju peči ter materialih, ki jih pri pečeh potrebujejo. Zavzemali so se za red in varnost, da bi zagotovili večjo varnost pri delu. Delavci, ki redno zapuščajo delovna mesta ali obrat opozarjajo na nevarne ukrepe.

LIVARNE — Od 19. do 23. oktobra so se v livarni sestale tri SDS. SDS Smolej v modelni mizarni je bila opozorjena na dlje koriščenje delovnega časa in strojev. Varčevati je treba z materialom.

SDS Pristov v kovino livarni je obravnavala proizvodno problematiko. Predlagajo, da bi naročili različne kvalitete legur, jih uporabljajo za izboljšanje kroma in aluminija.

Vse štiri SDS so obravnavale predlog samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne.

TOZD valjarne

ADJUSTAŽA ŠTEKEL BELA — 22. oktobra je imela stank SDS Vister. Glede predloga za spremembo poslovanja intin so imeli različno mnenje. Večina prisotnih se je zavzela za to, da ostane poslovanje kanton takšno kot je sedaj, da hko delavci dobijo hrano, ki jim najbolj ustreza. Obe predgani varianti sta problematični in vprašujejo, če sta sploh vedljivi. V skrajnem primeru se strinjajo z drugo varianto.

ADJUSTAŽA BLUMING — 14. oktobra so se sestali člani DS Korbar. Proizvodnja gotovega blaga je bila v septembru sežena s 95 odstotki, plan odprave izdelkov pa le s 86 odstotv. Vzroke je treba iskati v pomanjkanju materialov in v dukcijah električne energije. Tudi izplen je nizek, delno iradi jeklarskih napak pri slabih za valjarno 2400, največ pa iradi odpadkov na štedilu, ker nadaljna predelava in uporaba ni urejena. Manj je bilo zastojev zaradi odnašanja na bluingu, zaposleni delavci na prevlačniku pa menijo, da je to iradi urejenosti prostora, delno pa tudi zaradi tega, ker v adnjem času zastojev bolj dosledno registrirajo. Na brusilnih rojih so zastoji večji zaradi pomanjkanja brusilcev in elekirčne energije. Domačih reklamacij niso imeli, prav tako škodb v septembru ni bilo. Delovno disciplino bo treba še boljšati, proti kršiteljem discipline pa bodo uporabili ostrejšere, zlasti kar se tiče prihajanja in zapuščanja delovnih mest, r čiščenja brusilnih strojev.

SDS Korbar je obravnavala predlog samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne.

TOZD hladna predelava

ŽICARNA II — 19. in 23. oktobra sta se sestali SDS Jamar Klinar. Na sestanku SDS Jamar so obravnavali proizvodne zultate za september. Zadovoljni so bili s proizvodnjo VAC ce. Plan za oktober je večji, vendar ga bodo z boljšim koriščenjem delovnega časa, ter z boljšo organizacijo dela polnili. Prejeli so tudi odgovore na vprašanja iz prejšnjega stanka.

SDS Klinar je imel prav tako seznanjena z odgovori na stavljenja vprašanja. Ne strinjajo se z odgovorom glede večanja skupine na previjalnih strojih VAC žice. Delavke poslene na omenjenih strojih predlagajo povečanje zato, ker delo naporno in tudi zdravju škodljivo zaradi bakrenega ahu. K poročilu o izpolnjevanju nalog niso imeli pripomb. rinjajo se s predlogom za izboljšanje delovne discipline. izvzemajo se za red in čistočo na delovnih mestih ter za boljše

izkoriščanje delovnega časa. Imajo pripombo k predlogu za spremembo poslovanja kanton in predlagajo naj ostane še nekaj dodatne hrane, ki bi jo delavci dobivali po izbiri. Glede naročanja malic se strinjajo z drugo varianto, medtem ko malice, ki ne bodo prodane, ne bi smele obremenjevati TOZD, ker bo to odvisno od kakovosti hrane.

POCINKOVALNICA — 22. in 24. oktobra sta se sestali SDS Kralj in Janša. SDS Janša je bila seznanjena s proizvodnimi rezultati v septembru. Plan za oktober je sprejemljiv in bo dosežen v kolikor ne bo večjih zastojev. Disciplino je treba poostriti — vendar naj to velja za vse zaposlene v tovarni. Imeli so pripombo glede izbire toplih in mrzlih malic in tudi glede njihove kakovosti. Ne strinjajo se s predlogom, da bi stroški neprodanih malic obremenjevali TOZD. Upravičeno zahtevajo takojšnjo ureditev ogrevanja delovnih prostorov.

Tudi SDS Janša je obravnavala predlog za spremembo poslovanja kanton in se strinjala s predlogom, da po lastni presoji malice naročajo kantinerke. Neprodane malice naj ne obremenjujejo TOZD.

PATENTIRNICA — 18. oktobra je imela sestank SDS Oreški. Zaradi remonta linije A plan v septembru niso izpolnili. Kljub prostim sobotam bodo v oktobru plan izpolnili. V nadaljevanju sestanka so imeli nekaj vprašanj, ki se nanašajo na kvaliteto. Vprašujejo če je možno, da bi imeli na vsaki izmeni svoje varilne aparate.

HLADNA VALJARNA — 12. oktobra sta se sestali SDS Prevc — Oven. Imeli so pripombo k predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne. Strinjali so se tudi s predlogom sindikalne organizacije za podpisnika sporazuma. Tov. Prevc je prisotnim posredoval proizvodno problematiko za september. Ugotavljajo višje proizvodne stroške zaradi pomanjkanja električne energije. Prevelika je tudi poraba zaščitnih jüstastih rokavic. Nekaj pripomb je bilo zaradi čistoče in ostalih razmer v higienskih prostorih.

TOZD vzdrževanje, energija in transport

VODSTVO VZDRŽEVANJA — Na sestanku SDS so obširneje razpravljali o predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne. Menijo, da predvidena združitve daje možnosti ter pogoje za hitrejši razvoj vsem podpisnikom, za večji poslovni uspeh. Strinjali so se s predlogom obeh podpisnikov samoupravnega sporazuma.

ELEKTRO TOPLOTNA ENERGIJA — SDS Kokalj je imela sestank 12. in 22. oktobra. Na sestanku 12. oktobra so bili seznanjeni s predlogom samoupravnega sporazuma, o združevanju OZD v Slovenske železarne, na sestanku 22. oktobra pa so kritično obravnavali predvideno premostitev sodelavca. Ne strinjajo se, da bi se moral njihov sodelavec umakniti povratniku iz ZRN, ki je pred meseci zapustil omenjeno delovno mesto. Celotno gradivo bodo posredovali tovarniški konferenci sindikata Železarne in republikemu sindikatu Slovenije.

PLINSKA IN VODNA ENERGIJA — od 8. do 22. oktobra so se sestale štiri delovne skupine. 8. in 12. oktobra je imela SDS Beljan sestank, na katerem so obravnavali predlog samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne in predlog družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini. Na dnevnem redu je bila tudi analiza stroškov za mesec september.

10. oktobra je imela sestank SDS Repe. Razen o predlogu sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne so obširneje razpravljali tudi o boljšem medsebojnem obveščanju ob zamenjavih dnin.

Na sestanku SDS Peterman, na drugi izmeni so bili seznanjeni z analizo stroškov za avgust, ter s sklepi druge seje odbora za gospodarstvo pri TOZD VET. Obravnavali so še obratno problematiko s poudarkom na dopuste, o izletih in rezervah za delovna mesta, ter o energetski problematiki.

22. oktobra je SDS Jensterle ustreznim službam priporočila nabavo mopeda, ker je sedanji dotrajan. Govorili so še o izboljšanju delovne discipline v obratu.

STROJNE DELAVNICE — SDS v kovačnici je na sestanku 17. oktobra razpravljala o zahtevi zaposlenih za priznanje beneficiranega delovnega staža. Zakon o beneficirani delovni dobi je obrazložil Zdravko Pogačnik. Kovači predlagajo socialno zdravstveni službi, da še naprej išče možnosti za pridobitev beneficiranega delovnega staža. S tem v zvezi naj pristojne službe zberejo podatke o prahu, vročini, plinu, prepihu ter ropotu v različnih letnih časih. Zahtevajo temeljit pregled v oddelku za medicino dela. Ob koncu sestanka so zahtevali dokončno ureditev skladišča za oglje in koks. Transportni oddelek naj v ta namen odstopi del lope pri kurilnici. Skladiščna služba naj uredi vse potrebno glede dobave drobnega — mletega kokska. Kovači menijo, da pri kategorizaciji delovnih mest ni bila upoštevana težina dela ter nezdruvo okolje ali pa tudi strokovnost.

DELAVNICA TEHTNIC — Obratovodja strojnih delavnic inž. Soklič je na sestanku 15. oktobra obrazložil predlog samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne. Odgovorne prosijo, naj pregledajo njihovo delo in posredujejo pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za uveljavitev beneficiranega delovnega staža.

PRIPRAVA DELA — GEORGA — SDS Antonič je imela sestank 12. oktobra. Inž. Soklič je govoril o predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne. K predlogu niso imeli pripomb, prav tako tudi ne k predlogu sindikalne organizacije za podpisnike samoupravnega sporazuma.

KLJUČAVNIČARJI STROJEV V ORODJARNI — SDS Košir je imela sestank 12. oktobra. Brez pripomb so se strinjali s predlogom samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne in predlogom sindikalne organizacije o imenovanju dveh podpisnikov sporazuma.

STRUGARNA — IZMENA MEŽNARC — 12. oktobra je imela sestank SDS Mežnarc na katerem je inž. Soklič obširneje obrazložil predloga samoupravnega sporazuma OZD v Slovenske železarne.

KONSTRUKCIJSKA DELAVNICA — Na skupnem sestanku SDS Gartner — Silar 12. oktobra so razpravljali samo o samoupravnem sporazumu o združevanju OZD v Slovenske železarne. Strinjali so se tudi s predlogom sindikalne organizacije za oba podpisnika samoupravnega sporazuma.

STROJNO VZDRŽEVANJE JEKLARNA — 13. oktobra so se sestale SDS Razinger, Koblar in Čermelj. Obravnavali so predlog samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne in spregovorili tudi o disciplini. Nekateri delavci še vedno kršijo delovno disciplino in pozabljajo na svoje dolžnosti. Precej so govorili o načelih kadrovanja in napredovanja. Želijo, da bi obratovodstvo strojnega vzdrževanja organiziralo tečaj za pridobitev VK kvalifikacije.

STROJNO VZDRŽEVANJE ŠAMOTARNA — SDS Bergelj na sestanku 11. oktobra ni imela pripomb k predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne.

STROJNO VZDRŽEVANJE HVŽ — Tov. Kavčič je na sestanku SDS Cerkovnik 11. oktobra obrazložil predlog samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v slovenske železarne. Strinjali so se tudi z dopolnilnim predlogom sindikalne organizacije o obeh podpisnikih samoupravnega sporazuma.

INSTALACIJA JESENICE — SDS Hudolin na sestanku 12. oktobra ni imela bistvenih pripomb k predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v slovenske železarne in tudi ne k predlogu sindikalne organizacije o obeh podpisnikih samoupravnega sporazuma. Nekateri posamezniki ne koristijo v zadostni meri delovni čas. Že na prejšnjem sestanku so razpravljali o nabavi potrebne stružnice, toda odgovora niso prejeli. Nabavili naj bi tudi ustrezno orodje, ki ga potrebujejo pri remontnih delih. Kritično so obravnavali prehitre vožnje tovornih avtomobilov v prehodu med konstrukcijsko delavnico in željarno. Omenjeni problem so že večkrat obravnavali, vendar so bila vsa opozorila brezuspešna.

HIDRAVLIKA IN PNEVMATIKA — SDS Strgar se je na sestanku 12. oktobra strinjala s predlogom samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne in s predlogom sindikalne organizacije o podpisnikih samoupravnega sporazuma.

STROJNO VZDRŽEVANJE ELEKTRODNI OBRAT — Na sestanku 15. oktobra so razpravljali o spremembi poslovanja kanton. Predlagajo naj bi bili prehrambeni artikli še v naprej v taki izbiri kot doslej. Ni jim razumljiva objava v Železaru in sicer druga točka, drugi odstavek, kjer je rečeno, da bon predstavlja vrednost regresa, ki ga pri vsaki malici plača TOZD, razliko pa delavec v kantini. V tretji točki: cena za malice v prvem odstavku pa piše, da delavec plača vsako malico po štiri dinarje in bo razlika obračunana posamezniku TOZD. Kako je to mišljeno?

INSTALACIJA JAVORNIK — SDS Bernik je na sestanku 12. oktobra razpravljala o predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne ter o predlogu sindikalne organizacije za podpisnike samoupravnega sporazuma. Pripomb ni bilo.

INSTALACIJA BELA — Na sestanku SDS 12. oktobra so se strinjali s predlogom sindikata, da bosta pri podpisu samoupravnega sporazuma v OZD Slovenske železarne mag. inž. Kunc in inž. Kalan.

ŽELJARNA — Pošiljka namenjena v ZDA

4. seja odbora za kadre pri DS Železarne

Predsenik odbora za kadre pri delavskem svetu Železarne dipl. inž. Sašo Kavčič je sklical 4. seja odbora v četrtek, 25. oktobra 1973. a dnevni red je predlagal pregled sklepov prejšnje seje, predlog za ovišanje štipendij, predlog štipendij za izredni študij in reševanje škodih zadev oziroma prošnji.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, la je večina izvršenih, razen nekaterih, ki za rešitev potrebujejo lajšo dobo. V zvezi z izvajanjem sklepov pa so priporočili skupščini občine Jesenice, da v bodoče porazum o kadrovski politiki občine skklajujejo prej predno bo potrjen, eklezarsko izobraževalnem centru a naročili, da jim poroča, koliko e narejenega v zvezi z registracijo in erifikacijo njihove dejavnosti. Konisija, ki je zato imenovana, mora a naslednji seji podati predlog riterijev za napredovanje strokoviega kadra, kadrovski sektor pa nora za eno naslednjih sej pripraviti rogram strokovnih ekskurzij. klenili so, da se štipendije za rednje, višje in visoke šole povišajo a 15 %. Prav tako se povišajo tipendije za poklicne šole in za šole netalurških delavcev.

Po predlogu kadrovskega sektorja o nato obravnavali vloge za odelitev štipendij oziroma študij, ke ugodnosti za izredni in redni tudij. O rešitvah teh vlog bodo ainteresirani pismeno obveščeni. V adaljevanju seje pa so reševali še

posamezne prošnje, največ teh je bilo za razne oblike pomoči pri študiju, o rešitvah bodo prizadeti pismeno obveščeni.

4. seja odbora za splošne zadeve in informacije pri DS Železarne

Na 4. seji odbora za splošne zadeve in informiranje, ki jo predsenik odbora Maks Klinar sklical v petek, 26. oktobra 1973, so obravnavali in sklepali o naslednjem:

1. Odložili so razpravo o programu dela tehničnega muzeja, ker zaradi službene zadržanosti niso mogli prisostvovati seji odgovorni za te zadeve.

2. Odobrili so vrsto službenih potovanj v zamejstvo, med katerimi je vse več takšnih, ki se tičejo izgradnje hladne valjarne.

3. Poročila o izvršenih službenih potovanjih v zamejstvo so vzeli na znanje brez pripomb, ker so menili, da so bila vsa potovanja uspešna in koristna za Železarno.

4. Reševali so tekoče zadeve in prošnje, o rešitvah pa bodo zainteresirani pismeno obveščeni.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Proslavi ob dnevu OZN

Letošnji 24. oktober — dan organizacije združenih narodov so proslavili tudi mladi v naši občini. Člani klubov OZN in ostali mladinci so se pretekli teden zbrali v delavskem domu na Jesenicah na osrednji proslavi, ki jo je pripravila občinska konferenca klubov OZN Jesenice. O pomenu in nalogah organizacije združenih narodov sta na proslavi spregovorila: Anita Jakac, predsednica klubov OZN v občini in Jaka Klinar, mentor kluba OZN na osnovni šoli Tone Čufar. Zatem so v kratkem kulturnem programu nastopili recitatorji, za konec proslave pa so člani kluba OZN iz Žirovnice pripravili improvizirano sejo Organizacije združenih narodov.

Proslavo ob dnevu OZN so pripravili tudi v domu učencev ŽIC. Poleg dijakov doma, so se proslave udeležili tudi mladi iz trgovske podjetja Ročca. Učitelj Jaka Klinar je mlade seznanil z odgovornimi

nalogami, ki jih opravlja OZN, posebno sedaj, ko rešuje zapleteno situacijo na Bližnjem vzhodu. Proslavo so s kulturnim programom popestrili pevci okteta iz Zabreznice. J. R.

Ustanovljena konferenca mladih v izobraževanju

Komisija za šole pri občinskem komiteju ZMS Jesenice je v petek, 26. oktobra, pripravila ustanovno sejo konference mladih v izobraževanju. Seje so se udeležili delegati iz mladinskih aktivov osnovnih in srednjih šol ter predstavniki študentov.

Mladi so najprej razpravljali o nalogah, ki čakajo občinsko mladinsko organizacijo do kongresov ZMJ in ZMS. Vsi mladi družbeni delavci na šolah morajo aktivno sodelovati pri krepitevi nove organiziranosti Zveze mladine. Prizadevati se morajo, da bo ZM našla svojo vlogo in mesto v novi ustavi. Poleg

tega je naloga mladinskega aktivista, da se zavzema za dosledno uredničevanje načel, zapisanih v novi ustavi.

Posebno pozornost so na seji posvetili vključevanju mladih v organe samoupravljanja na šolah. Podprli so predlog, da o statutu šole razpravljajo v mladinskih aktivih in potem posredujejo vodstvu šole morebitne spremembe oziroma dopolnitve.

Zatem je tekla razprava o programu dela konference mladih v izobraževanju. Sklenili so, da bo delo usmerjeno predvsem na idejno-politično področje. Na vseh šolah bodo izdelali poseben program mladinskih ur. Menili so, da je to zelo primeren način družbeno-političnega izobraževanja. Poleg tega bodo razširili mrežo marksističnih krožkov na šolah ter ustanovili več klubov OZN. Seveda pa program dela zajema še kulturno-zabavno in športno dejavnost.

Na koncu so izvolili predsedstvo konference mladih v izobraževanju in za predsednika Gorana Dražiča iz gimnazije Jesenice.

Janko Rabič

Potlej jih je Jelko posamič klical v štabno zemljanko; spodbujal jih je, naj samokritično spregovorijo o svojih napakah. »Le tako,« jim je zatrjeval, »boste lahko izboljšali svoje delo. Najprej ugotoviti napake, potem pa jih odpravljati!«

Posebno zanimanje je vladalo za Robijevo »spoved«; Robija je Jelko, kdo bi vedel po čigavem nasvetu, prihranil kot zadnjega. Čeprav je bilo zunaj hladno, so vsi stari partizani čakali, kdaj bo Robi skrušen prišel iz zemljanke.

»Kako je bilo, Robi,« so planili vanj, ko se je prismejal iz zemljanke: »Te je hudo gnjavil!«

»Malo žajfe,« se je posmejal Robi. Njegov smeh ni bil tako razposajen in hrupen, kot so ga bili vsi vajeni. Vseeno pa še dokaj segav, da so lahko slutili, kako tudi samokritika Robija ni dotolkla. »Pral-mi je glavo,« se je zakrohotal Robi, kot bi se domislil posebno veselega trenutka. »Na trenutke kar prijeten fant, ampak kaj češ, ... komisar. On mora pestiti tudi dobre borce. Rekel mi je ...« Robi je zastal in čudno zmajeval z glavo. Najprej so le radovedno čakali, potem pa so zaslutili, da napleta novo potegavščino. »Nič mu ne zavidam, mora me ošteti, čeprav bi me rad hvalil. Tega ni omenil, ampak zaslutil sem iz pogovora: Jelko je prepričan, da sem najboljši med vami. Meni samokritika sploh ni potrebna.«

Krohotal, ki se je prelomil na ploščadi, je privabil Jelka iz zemljanke. Pogledal jih je in precej uganil, zakaj so tako veseli. »Spet uganjaš norčije,« je zabrusil Robiju. »Ne,« je s hlinjeno mirnostjo odurnil Robi. »Le samokritično se izpovedujem.«

Zadrževali so smeh, čeprav jih je hudo zvijalo po trebuih. Robi si je lahko privoščil sprenevedanje, ker je bil v tem mojster. Drugi pa bi si s posmehom lahko nakopali hude težave. Takle komisar se lahko domisli in te zaradi potrebe po kadrih pošlje kam na Stajersko. Njim pa se ni dalo s Koroške.

Na sestanku čete, saj več kot polovica borcev ni bila v partiji, je Jelko ponovil očitke, da ne napadajo zadosti Nemcev in njihovih pomagačev. Nelagodnost se je polotila vseh. Pregnati so jo skušali s predlogom, da bi se odpravili v bližino Pliberka obiskat nemškega poverjenika, hudega nemčurja, ki vodi urad za izseljevanje Slovencev. Kmet je zelo vpliven, premožen in bi se hkrati lahko založili s hrano. Zanesljivo ima tudi kakšno orožje. Precej so se ogreli za predlog. Sklenili so, da se zvečer odpravijo na obisk k predsedniku urada za izseljevanje Slovencev.

Vodili so domačini, čeprav so skoraj vsi poznali večji del poti. Spotoma niso srečali niti enega človeka. Pokrajina je bila videti mrtva, kot da v njej ni ljudi. Pred kmetijo, ki je bila na ravnem, obdana z velikimi gospodarskimi poslopji, je začel Darko razmeščati borce na stražo. Kuharja Jurija je določil, da bo še z dvema novincema, ki še nista imela pušk, pogledal klet. Jelko, Andraž, Vilč in Marjanček, ki so si to posebej želeli, pa naj s Tanjo poslušajo, kako bodo obdelovali nemčurja.

Darko popolnemu miru ni zaupal. Svetla noč, ki je bila zaradi snega videti še svetlejša, ga je navdajala s tesnobo. Še nikoli doslej niso bili tako daleč od taborišča, tako globoko v dolini. Ni vedel, koliko je cest, po oddaljenem žvižgu lokomotive pa je zaslutil, da je nedaleč civilizacija, ljudje z vsem ugodjem, ki ga sicer tudi vojna lahko nudi. Krožil je med stražami. Dalj časa se je držal pri novincih, saj je slutil, da je njim še posebej tesno. V vsaki senci, šumu slutijo policista.

»Starega dobro obdelujete?« je drhtavo uprašal Tonči. S široko odprtimi usti je dihal v dlani, da bi si jih pregrel.

»Ne vem, kako se imajo. Nisem še bil v hiši.«

Tonči je pomenljivo zažvižgal. Mesec je dovolj osvetljeval pokraji-

no, da je bilo mogoče celo na nekaj sto metrov daleč razločiti premikajoče točke. Nekje v dalji, najbrž v Železni Kapli, sta zaslišala zategli žvižg lokomotive. Žvižg jima je za hip pričaral spomin na domači kraj, na majhno lokomotivo, ki je vozila premog iz rudniške separacije na železniško postajo.

»Zagorjani zdajle mirno spiyo,« je otožno zavzdihnil Tonči.

»Spijo ali pa garajo v jami.«

»Robi pravi, če je še tako zaganjano, s partizansčino tega ni mogoče primerjati. Še zrušek mu je ljubši kot zaseda ...«

Spogledala sta se, potlej pa sta napeto pogledovala po cesti v daljavo. »Si ti tudi slišal?« je napet uprašal Tonči.

»Človeški glasovi,« je prikimal Darko. Zaskrbelo ga je, da bi jih ponoči, ko niso srečali nobenega človeka, kak kmet le slučajno videl in jih prijavil policiji. Biti morajo pripravljani: »Tonči dobro opazuj, povsod. Grem pogledat še k drugim stražam, da jih opozorim.«

Stekel je proti hiši, potlej pa v klet. Kar prav je računal. Robi se je sprehajal v kleti s suho salamo v roki. »Imenitna salama,« je zamomljal s polnimi usti.

»Ti se mastiš, nas pa obkoljujejo Nemci,« je zdražen reusnil Darko.

Robi je z ovesenim mitraljezom, s salamo, ki jo je tlačil v žep, stekel iz kleti. »Kaj res obkoljujejo?« je uprašal kuhar Jurij.

»S Tončjem sva slišala neke glasove. Pa sem posumil, da je Robi v kleti. Naj bo z mitraljezom na položaju. Ti pa tudi bodi pripravljen za vsak primer. Dokler ne bo počilo, mirno nabiraj hrano,« mu je naročil Darko.

Zdaj, ko je bil opozorjen na nevarnost, bo Robi sam najbolj ustrezno deloval. Darka ni več skrbelo, zato se je vrnil k Tončiju.

»Zaslišal sem glasove, potlej pa je bilo dolgo vse tiho,« je razlagal Tonči. »Ampak še zmerom se mi zazdi, da se na cesti pogovarjajo.«

Take besede poslušal Žef dan za dnem v menzi za ubožne in mestne podpirance, med katere sodi tudi sam. Rečezi vendar ne morejo živeti samo od vsakdanje vode brez vsakdanjega kruha, ker ni zastoj kakor vsakdanja voda, ki ti sicer napolni želodec, potem pa jo lahko samo poslušaš, kako ti pljunka v njem, kakor da bi iskala, če je v želodcu morda le še kaj gostega, da bi poslala skozi črevo v kri in s krvjo v kolena, ki postajajo mlahava in se šibe z zbadajočo bolečino, mimo tega pa se te loteva omedlečica, pred očmi se ti delajo temni kolobarji, kakor se delajo tudi sedaj Žefu tako kakor sleherni dan, dokler ne pride do tiste vsakdanje juhe, ki, kakor bi mignil, zgine s krožnika v želodec.

— Od take juhe si v dveh treh mesecih lahko pri svetem Krištofu, če ne priprosiš, še kaj drugega za pod zob.

Tako govore ljudje, ki imajo morda že mesece in mesece ali pa celo leta takega životarjenja za seboj.

— Dela ni, telo pa ni kakor stroj, ki ga ustaviš in potem zopet poženeš, kadar ga kliče delo. Telo terja hrano tudi takrat, ko nimaš dela, s tem pa tudi denarja ne. Brez dela ni jela. Brez denarja še manj. Nisi sam kriv za sramoto, če moraš prosjati. Brezposelnost je kriva. Jej svoj ponos, če moreš. Ponos te bo izsušil do okostnjaka in te položil v grob.

Taki so pogovori, ki jih Žef lahko poslušal v menzi za mestne reveže vsak dan, tako da lahko spoznava, da se človekovo življenje vrti v prvi vrsti okrog tega, kako bo našel delo, ki mu bo dajalo kruh.

— Ja, ko bi bil človek človeku brat in delil z njim delo in kruh, potem bi bil lahko vsak vsaj sit, če ne že zadovoljen in bogat.

Te besede, ki jih je ondan nekdo bolj vzdihnil, kot izrekel, spominjajo Žefa na neko Gregorčičevo pesem, ki jih zna vse napamet, ta hip pa se mu zde kot temelj sleherne človeške solidarnosti, o kateri je v soboto, pa tudi včeraj govoril Gorčnik.

»Ja, samo to bi bil lahko temelj prave človeške družbe, ki bi bila pravična,« čuti Žef, obenem pa ve iz vsakdanjih izkušenj, da v današnjih časih ni mogoča: »Bogati, ki so si nagrabili bogastvo in ga z grabežljivo sebičnostjo še vedno grabijo, bi se zidavi takega temelja upirali na vse kriplje. Hja, to pa se pravi, da bi jih morali revni prisiliti. Revni jim ga s svojim delom sejejo, oni pa požetega zapirajo v svoje kašče. Prisiliti bi jih bilo treba,« je Žef prepričan. »A kaj, ko nas imajo na vajetih.«

Te vaje so njihove tovarne, v katerih lahko določajo zaslužek lastniki, čeprav sklepajo kolektivne pogodbe z delavci, ki pa so, tudi o tem je Žef že mimogrede slišal, take, da so v prid lastnikovemu bogatenju, mimo tega pa jih največkrat ne izpolnjujejo ali pa samo zelo kratko obdobje, potlej pa jih kršijo in potem mečejo krivdo na delavsko prezahtevnost, na konkurenco ali kaj drugega, kar po njihovih trditvah ogroža obstoj njihove tovarne.

Potem so te vaje, na katerih drže delavce, še oblast, ki jo imajo v rokah bogati in ki podpira bogate in z žandarji, z zakoni, pri katerih ljudje, ki imajo samo roke in morajo živeti samo od dela svojih rok, nimajo nobene besede več, kar piše tudi na tem letaku, ki ga je Žef potegnil iz žepa in ga prebira, kakor da bi bral svoje misli in svoja spoznanja. To pa je dokaz, da ni sam na svetu, ki tako misli, in da tudi druge prav tako kakor njega tepe življenje in jih bo teplo, če se takemu življenju in taki oblasti ne bodo postavili odločno po robu.

79

Miha Klinar TIGROVEC ŽEF

»Po junijskih dogodkih v beograjskem parlamentu je še bolj dokazano, da je parlament samo po besedi parlament, v resnici pa je igrača dvorne klike in kamarile in da pod rokami slovenskega duhovnika dr. Korošca, omadeževanih s krvjo pobitih delavcev z Zaloške ceste pred osmimi leti, in dušitelja demokratičnih svobod delavstva, prehaja v obdobje najbolj grobe protidelavske in protiljudske diktature, ki že prehaja v napad na delavske strokovne organizacije, o čemer pričajo novi protidelavski procesi pred nepristranskimi sodišči, med njimi tudi proces proti zagrebškemu delavcem in funkcionarjem kovinarske strokovne organizacije, protiljudski in protidemokratski proces, na katerem je bila protipravno odvzeta zaključna beseda tajniku te organizacije Josipu Brozu, kar dokazuje, da so sodišča v državi na strani izkoriščevalske buržoazije in da ni in ne bo naša pravična delavska stvar našla pred njimi nikoli pravne zaščite. Zato, sodrugi in delavci, strnimo vrste vsi kakor eden! Ne zanašajmo se, da nas bo odrešil kdo od zgoraj, marveč bodimo pripravljeni na naš poslednji boj za osvoboditev delavstva, ki je bila in bo vselej lahko samo delo naših lastnih delavskih rok ...«

Žef prebira letak. Nekaterih stvari ne razume, oziroma si jih ne more pojasniti, ker pač ne pozna dogodkov, ki jih letak omenja. Ne ve za žrtve, ki so jih pobili v času Koroščevega prometnega ministrstva žandarji v železničarski stavki, čeprav je že včeraj slišal Pezdinika, kako je hotel izzvati Gorčnika, da bi za njim ponovil »krvavi far«. Tudi za tiste, ki so jim te dni sodili v Zagrebu je slišal v tovarni in menzi.

ZASTRUPLJANJE OKOLJA PO BENEŠKO

Prvo, kar zastruplja laguno, je poljedelstvo s svojimi gnojili in pesticidi, ki jih močan dež spira s polj v reke. Tudi reke, ki se stekajo v laguno so onesnažene. Ena takih je MARZENE[®] GO, ki ne prinaša samo vode iz mestnih kanalov MESTRE, temveč tudi ogromno množino poljedelskih kemikalij.

Kanalji so danes mnogo bolj umazani, kot so bili pred 400 leti. Prvi vodovod so zgradili v letu 1884 in že čez pet let so imeli nevedčnosti zaradi onesnaženih voda. Pa čeprav ima danes že 60 % Benečanov angleška stranišča, splakujejo vse naravnost v kanal — tudi detergente.

Stari Benečani so prav dobro vedeli, da je laguna njihova največja zaveznica. Bili so časi, ko so človeka obsodili na ječo že samo, če je zabil kol brez dovoljenja v laguno. Okrog kola bi se namreč nabrala navlaka in ustvarjalo bi se močvirje.

KAMENI RAK UNIČUJE BENETKE

Vrata čudovite bazilike SANTA MARIA GLORIOSA DEI FRARI so bila prekrita s polietilensko prevleko. V notranjosti cerkve so bile postavljene lestve, ki so držale na oder, na katerem so stali en moški in dve ženski v belem. Bilo je kot bi se pripravljali na operacijo. Moški se nam je predstavil za Kennetha Hempla, restavratorja londonskega VICTORIA AND ALBERT MUSEUMA. Pred njim je stal zanemarljiv kip device z detetom, bil je ves počrnel in umazan kot bi bil gobav.

»Ta MADONNA je bila tu še preden je Kolumb odkril Ameriko,« je rekel. Potem si je nataknil zopet masko in vključil stroček, ki je brnel kot mikser. Vzel je v roko kot svinčnik tanko orodje, ki je podobno zobozdravniškemu svedru, in previdno kot kirurg šel z njim po obrazu MADONNE. Ko je črno umazanijo odstranil, se je pokazal bleščeč marmor.

Nobena fasada, ne kip na prostem nista v Benetkah ubožala kamenemu raku. In čeprav si od razvoja znanosti marsikaj obetajo, doslej še niso našli zanesljivega zdravila proti tej bolezni.

Slavko Tarman

9

Od Sredozemlja do Atlantika

ČE IMATA PLIMA IN VETER ISTO SMER ...

Da bi zajezili porabo vode iz vodnjakov MARGHERE, je privatna industrija pričela graditi svoj lastni 12 milj dolgi vodovod iz reke SILE. Se bodo Benetke nehale pogrezati, ko bodo nehali črpati vodo? Da bi odgovorili na to vprašanje, se je državni raziskovalni svet obrnil na najboljšega prijatelja modernega človeka — na kompjuter. Kompjuter, za katerega gre, živi v velikem slogu v neki palači ob Canalu Grande. Strežejo mu resni mladi ljudje v belih haljah kot kakemu modernemu dožu.

Dr. Frassetijev laboratorij za študij dinamike morja je skrbno analiziral tri poglavitne faktorje, ki vplivajo na nivo plime v Benetkah. Če imata plima in veter isto smer, pomenita neznansko silo, ki jo Benečani dobro pomnijo v mesecu novembru leta 1966.

V NOVEMBRU 1966 BI BILE BENETKE LAHKO UMRLE

»Ta dan« je rekel naš vodič, »je strašen vihar divjal po vsej severni Italiji, tisti, ki je povzročil poplave tudi v Firencih. Napolnil je reke in po njih pošiljal vodo v morje, ki obkroža mesto. Gonilna sila te nesreče je bil veter, ki je že nekaj dni prej neprestano pihal, dokler ni končno dosegel hitrosti 100 kilometrov na uro. Ta strašni veter, ki je pihal z jugozahoda, je dvignil gladino vode za stoosemdeset centimetrov nad normalo.

Razlila se je po mestu in ostala tam 12 ur. Še dobro, da je plima v novembru v glavnem nizka. Če bi se to zgodilo v času visoke plime, ne bi imeli samo stoosemdeset centimetrov, ampak skoraj tri metre vode. Tisti dan bisijaj Benetk ugasnil za vekomaj.

To da se Benečani zavedajo, da se vse skupaj lahko ponovi je prava mora zanje.

LAGUNA JE ŽIVA

Pred davnimi leti so preseke med kanali varovale utrdbe, od katerih so zdaj mnoge zapuščene. LAZARETTO VECCHIO in SANTO SPIRITO se dušita sredi plevla in sprhnelih opek. Nekateri utrdbe, ki se niso čisto zapuščene, uporabljajo danes za nekaj, kar ustvarja občutek melanholije. POVEGLIO je dom za onemogle stare ljudi. SAN SERVOLO stoji nasproti SAN CLEMENTE — prva in druga sta bolnišnici za duševno bolne. Tako je, kot bi nekoč tako izprijene Benetke CASANOVIOVIH časov odložile svoje krinke in kostume ter se kot spokornica lotile humanih del.

Za MALAMOCOM smo se ustavili v mestecu SAN PIETRO in VOLTA in krenili ob udobnih, v pastelnih barvah poslikanih hišah proti velikemu trgu, kjer je beneška ladjedelnica. Po ogledu smo skozi temno lopo stopili v žarečo rožasto svetlobo poznega popoldneva in gledali vodo, ki ni mirovala. Čez pol ure se je v laguni pokazala drastična sprememba. Zagledali smo na ducat plitvin; njihovo mokro blato se je svetlilo kaklo kot grba kita. Ribiške vršce, ki so jih nastavili, so mokre štrele iz njih. Čolni so naselili na blatu, ljudje pa so z motikami pobirali školjke v vedra.

»Plitvina je bila včasih pokrita s travo,« je nadaljeval vodič. »Zadnjih petnajst ali dvajset let pa se je vse spremenilo. Zdaj je povsod samo blato in smrdljive ribe imajo slab okus.«

Pred stoletji je laguna za Benečane predstavljala utrdbo. Iz strahu, da je ne bi napolnili z naplavinami in bi bila tako dostopna sovražniku s kopnega, so odvrnili več rek, ki so se stekale v laguno in pustili minimalni pretok vode v starih strugah. To je bilo za tiste čase neverjetno graditeljsko dejanje.

Jeseniške novice

Na seji sekretariata aktiva komunistov prosvetnih delavcev jeseniške občine, so se pogovarjali predvsem o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela na osnovnih šolah in vzgojno varstvenih ustanovah. Predlagajo, da bi na vseh omenjenih ustanovah ustanovili TOZD, s samoupravnim sporazumom pa bi se organizirali v samoupravni interesni skupnosti, na katero naj bi prenesli tudi nekatere skupne naloge in opravila (upravne in finančne).

Temeljne organizacije združenega dela naj bi ustanovili do konca letošnjega leta. O tem bodo govorili tudi na bližnjem aktivu komunistov — prosvetnih delavcev občine.

V torek, 23. oktobra, so na seji komisije za družbeno ekonomsko odnose pri občinski konferenci ZK Jesenice ugotavljali, kako uveljavljamo ustavno dopolnila in kako je z ustanavljanjem TOZD v naši občini. Ugotovili so, da v nekaterih delovnih organizacijah le formalno pristopajo k uresničevanju ustavnih dopolnil in da na splošno z delom na tem področju ne moremo biti zadovoljni. Seja je bila kot priprava na ponedeljkov aktiv direktorjev, predsednikov delavskih svetov in sekretarjev OOK delovnih organizacij, kateremu je med drugim prisostoval tudi predsednik CK ZKS Franc Popit in o čemer pišemo na drugem mestu.

Na zadnji seji komisije, ki vodi delo predsedstva kulturne skupnosti občine, so se ob pregledu dejavnosti posameznih odborov domenili, da bodo v kratkem sklicali posvet s predstavniki družbenopolitičnih organizacij, skupščine občine in drugih o problemih obstoječih kulturnih prostorov in gradnji novih prostorov, še posebno na Jesenicah.

Pripravljen je tudi že osnutek statuta kulturne skupnosti in ko ga bodo uskladili še s predlogom občinskega statuta, ga bodo dali v javno razpravo. Dogovorili so se še, da bo skupščina kulturne skupnosti v sredini novembra in da morajo vse kulturne organizacije v občini najkasneje do 1. decembra pripraviti finančne in delovne načrte za prihodnje leto.

V četrtek, 25. in petek 26. oktobra, je bil na Bledu letošnji že 21. gostinski turistični zbor Slovenije, katerega se je udeleževalo več sto gostinskih in turističnih delavcev naše republike, pa tudi iz naše občine. Zbor so začeli s posvetovanjem o aktualnih problemih gostinstva in turizma v Sloveniji. Predvsem so govorili o tem, da je treba tudi na tem področju hitreje uresničevati ustavno dopolnila in ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela omogočiti delavcu neposredno odločanje. Nujno bi bilo tudi več povezovanja med posameznimi organizacijami, če hočemo v bodoče doseči še boljše rezultate.

Srečanje je spremljala vrsta drugih prireditve, tako raznih gostinskih turističnih razstav, tekmovalij v nekaterih strokovnih veščinah in športnih panogah. Posebej so se srečali mladi iz gostinskih šol in turistični novinarji.

37 priznanj za sodelovanje v akciji »Lepe rože«

Na zadnji seji turističnega društva Jesenice so razpravljali o akciji lepe rože in olepšajmo naše okolje, o pripravah na občni zbor Gorenjske turistične zveze, novoletni jelki in drugem. V zvezi z akcijo »lepe rože« so potrdili predlog komisije, da se letos podelijo posebna priznanja 35 posameznikom, kolektivna priznanja pa hortikulturnemu društvu Jesenice in stanovanecem v zgradbi števil. 40 ob cesti 1. maja.

Ugotovili so, da se med drugimi tudi turistično društvo uspešno vključuje v občinsko akcijo »olepšajmo naše okolje«. V zvezi s tem pripravljajo nove deske za plakiranje, urejajo dostopno pot v Vintgar, pozimi bodo obnovili klopi, ki jih ima društvo ob avtobusnih postajah in drugo.

Govorili so tudi o čistoči in redu v stanovanjskih predelih mesta, in sprejeli nekaj priporočil pristojnim službam in organom. Tudi letos bo turistično društvo poskrbelo za postavitev novoletnih jelk po mestu.

Za občni zbor Gorenjske turistične zveze so izvolili tri delegate. Udeleženci z Jesenic bodo predvsem razpravljali o cesti čez Koren, avtocesti na Gorenjskem, boljši evidenci o zasedenosti prenočitvenih zmogljivosti in drugem.

Na petkovem zaključnem srečanju, ki je bilo ponovno v festivalni dvorani, so naredili zaključke zbora in najboljšim podelili nagrade. Med drugim je dobilo priznanje podjetje Gorenjka za prospekt hotela Lariks v Kranjski gori, turistično društvo Radovljica za izredno lepo urejen

turistični prospekt, med številnimi priznanji, ki so jih podelili najboljšim v mešanju pijač, za kulinarčne izdelke, za najlepše urejene pogrinjke ter za razna tekmovanja, pa naj omenimo tudi prvo mesto Mirka Šmida iz gostinske enote Železar v kegljanju.

Ugodno ocenjena ustavna razprava

Minuli petek, 26. oktobra, je predsednica Mara Taler sklicala sedmo redno sejo občinske konference SZDL Jesenice na katero je poleg članov konference vabila tudi predstavnike in tajnike krajevnih organizacij SZDL, občinska vodstva družbenopolitičnih organizacij in novinarje. Ker je bila istočasno sklicana tudi redna seja občinskega sindikalnega sveta Jesenice, ki je imela v prvem delu seje enak program kakor konferenca SZDL, so ta vprašanja obravnavali na skupni seji, potem pa so nadaljevali z ločenimi sejami.

O poteku in rezultatih javne razprave o osnutku zvezne in republiške ustave ter predlogu družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini Jesenice, je uvodno informacijo na seji dal Janko Burnik. Potem ko je ocenil vse predpriprave na javno razpravo, je dejal, da je do tega dne na 273 javnih razpravah sodelovalo 8454 delovnih ljudi, od tega polovico v Železarni. Poleg vprašanj in pripomb vezanih na ustavno določila, je bilo iznešenih več aktualnih družbenopolitičnih in ekonomskih problemov in nalog. Zasluga za uspešen potek javnih razprav gre vsem družbenopolitičnim organizacijam občine, ki so pri tem tesno sodelovale. Pohvalen delež so k temu prispevala tudi sredstva javnega obveščanja v občini. Poročevallec je omenjal tudi nekatere pripombe na vse tri dokumente, pri čemer pa je poudaril, da bodo pripombe in stališča usklajevali delegatje na usklajevalni konferenci. Razprave je dejal, posebno po zadnjem dokumentu še niso povsod zaključene in bo končna številka o udeležencih v javni razpravi še znatno večja.

Po krajši razpravi, ki je ugodno ocenila potek javne razprave v občini, so poslušali še informacijo o politiki neuvrščenih in o vlogi Jugoslavije z ozirom na dogodke na Bližnjem vzhodu, potem pa so nadaljevali z ločenimi sejami.

V nadaljevanju so na seji govorili o težah nadaljnjega razvoja SZDL v

Sloveniji, ki pomeni dograjevanje dokumenta SZDL danes. Po uvodni razlagi, ki jo je imel sekretar Slavko Humerca, so sprejeli njegov referat in predlog po katerem bodo v okviru krajevnih skupnosti delovale krajevnice konference SZDL, medtem ko ostane organiziranost SZDL na nivoju občine do nadaljnjega nespremenjena. Krajevnice konference v okviru krajevnih skupnosti se morajo formirati do konca novembra, da bodo organizacije SZDL kar najbolj akcijsko usposobljene na volitve in uresničevanje ustavnih določil.

Konferenca je soglašala, da se za Gorenjsko formira medobčinski svet SZDL s profesionalnim sekretarjem, za katerega je predlagan dosednji predsednik OK SZDL Radovljica Janez Varl, ki je na seji dobil tudi potrebno soglasje. V medobčinskem svetu ima vsaka občina delegacijo šestih članov v kateri sta predsednik in sekretar OK SZDL po svojem položaju. Za ostale štiri člane so na seji izvolili: Zdravka Pogačnika, Staneta Pretnarja, Tea Lipicarja in Janka Burnika.

Ob sklepu seje so zaradi preobremenjenosti razrešili članstva v izvršnem odboru inž. Stanka Čopa in Antona Komljanca, medtem ko so Zlata Vogriča razrešili kot predstavnika ZM, ker je odšel na drugo delovno dolžnost. Na njihova mesta so izvolili: Joža Jelovčana, dr. Dušana Novaka in Slavko Mulej.

Krajevni odbor ZB NOV Javornik — Koroška Bela o spominskem parku talcev

Organizacija Zveze borcev na območju krajevnih skupnosti Javornik — Koroška Bela je po vsej verjetnosti med najaktivnejšimi na tem območju. V svojem programu dela ima poleg stalne skrbi za borce, tudi druge aktivnosti, kot skrb za razne proslave, spomske športne prireditve in drugo. Ravno zaradi tega so seje odbora bolj pogoste in razmeroma dobro obiskane. Na zadnji seji so dopolnili odbor, govorili o komemoraciji na dan mrtvih na grobovih talcev in padlih borcev na Koroški Beli, osnovna tema pa je bila problematika ureditve spominskega parka talcev na Koroški Beli.

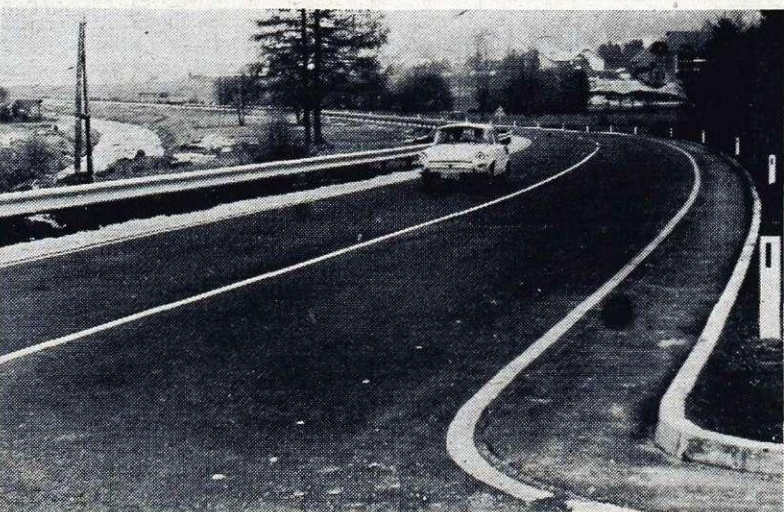
Organizacija Zveze borcev krajevnega odbora Javornik — Koroška Bela, si že več let prizadeva, da se opuščen pokopališče na Koroški Beli uredi v spominski park talcev. Na mestu, kjer so pokopani talci in padli borci, je predviden spomenik talcev. O tem spominskem obeležju je bilo že veliko govora, v predpripravah pa je bilo opravljenega že precej dela. Že pred letom je bila na

razstavi, ki je bila organizirana ob krajevnem prazniku, razstavljena maketa spominskega obeležja. Narejeni so načrti in na osnovi teh tudi predračun stroškov za realizacijo tega načrta.

Po mišljenju krajevnega odbora ZB NOV je sedaj že skrajni čas, da se začne s pripravljalnimi deli na terenu. Ker organizacija ZB NOV nima potrebnih sredstev, so sprejeli sklep, da pri občinski skupščini vložijo zahtevek, da v finančnem načrtu za leto 1974 zagotovijo določena sredstva. Na seji so bili tudi mnjenja, da bi članstvo Zveze borcev z udniskim delom pri raznih zemeljskih, kakor tudi gradbenih delih, dalo svoj prispevek. Govorili so tudi o možnosti nabiranja prostovoljnih prispevkov.

Na seji so razpravljali tudi o nalogah, katere morajo opraviti v zvezi s pripravami kurirskega smuka. Čas te športne prireditve, ki je na Javorniku že tradicionalna, se kaj hitro bliža, zato morajo pohiteti z vsemi predpripravami.

S. T.

V Kranjski gori so pred kratkim odprli novo obvoznico. Ob zadnjem večjem deževju je namreč Piščenca precej poškodovala star lesen most, da preko njega ni bil promet več varen, zato so odprli promet po novi cesti. Uradna otvoritev je predvidena za jutri, 3. novembra. Poleg obvoznice so regulirali del struge Save in Rojce, ki sedaj tečeta v isti strugi. Dela so stala približno 12 milijonov dinarjev. Obvoznico so gradili delavci SGP Sava Jesenice in Cestnega podjetja Kranj, regulacijo voda pa so opravljali v glavnem delavci Vodne skupnosti.

Novice iz radovljiške občine

V ponedeljek, 29. oktobra, je bil v Radovljici skupen posvet predsedstva občinske konference ZMS in predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov. Beseda je tekla o ustanovitvi aktivov mladih delavcev v delovnih organizacijah v skladu z novo organiziranostjo sindikatov in sklepi IV. seje Zveze sindikatov Slovenije. Ocenili so tudi izvajanje ustavnih dopolnil in javno razpravo o osnutkih ustave ter občinskega statuta.

Žalnih slovesnosti na otoku Rabu, kjer je bilo zloglasno italijansko fašistično taborišče, se je 27. in 28. oktobra iz radovljiške občine udeležilo več kot 150 preživelih taboriščnikov. Izlet na Rab je organiziral občinski odbor ZB NOV, ki je prispeval 4000 din, 8000 din pa so dale krajevne organizacije ZBZB in nekateri delovni kolektivi, vsak udeleženec pa je plačal za oskrbo in prevoz po 200 din.

Ob 20-letnici prostovoljnega krvodajalstva je občinski odbor RK Radovljice minuli torek pripravil v Kazini Park hotela na Bledu svečano akademijo. Na prireditvi so podelili 52 spominskih priznanj organizatorjem krvodajalskih akcij in 163 priznanj večkratnim krvodajalcem. Slavnostni govor je imel dr. Janko Benedik, v kulturnem programu pa so nastopili moški pevski zbor Stane Žagar iz Kroke, orkester glasbene šole in folklorna skupina Svoboda iz Gorij.

Na prvi seji novoizvoljenega delavskega sveta — 19. mandata tovarne Plamen v Kropi, so za predsednika izvolili Branka Kržišnika ter na osnovi razpisa imenovali ponovno za direktorja podjetja inž. Jaka Sartorija, za tehničnega direktorja pa inž. Miha Sinobaba. Na seji so razpravljali tudi o periodičnem računu za prvih devet mesecev tega leta in ugotovili, da so izdelali 5.956 ton izdelkov, kar je v primerjavi z lanskoletno realizacijo v enakem obdobju 2,6 % več navzlic 4 % zmanjšanju zaposlenih.

Učni uspeh osnovnih šol občine Radovljica v šolskem letu 1972-73

V preteklem šolskem letu se je v radovljiški občini na osnovnih šolah šolalo 3316 učencev. V primerjavi z šolskim letom 1971/72 je število učencev naraslo za 31. V zvezi z naraščanjem števila učencev se več povprečno število učencev na razred. V šolskem letu 1972/73 je bilo povprečno v razredu 23,9 učencev. Pogoji v katerih se šolajo učenci so z leta v leto boljši. V izrazito slabih pogojih se šolajo samo še učenci osnovne šole Bohinjska Bistrica. Tudi tu bo v tem koledarskem letu prišlo do izboljšanja z vselitvijo v novo šolsko poslopje. Z novogradnjami je bil na ostalih petih šolah uveden kabinetni pouk, ki že daje ugodne učne vzgojne rezultate. Še vedno pa je pereče vprašanje učnega kadra. V občini je poučevalo 169 učiteljev od katerih je bilo 88,8 % zaposlenih s polnim delavnim časom za nedoločen čas. V občini najbolj primanjkuje kvalificiranih učiteljev za tehnični in glasbeni pouk ter strobovski jezik. Izboljšala pa se je kadrovska struktura pri pouku fizike, zgodovine in angleškega pouka. Feminizacija pedagoškega poklica je še vedno občutna saj je od vseh učiteljev, ki poučujejo v občini 76 % žensk.

V lanskem šolskem letu je izdelalo v občini 3209 učencev ali 96,8 %. Razveseljivo je dejstvo, da število učencev, ki napredujejo v višji razred s pozitivno oceno vztrajno narašča. V šolskem letu 1964/65 je 80,6 % učencev s pozitivno oceno napredovalo v višji razred, v preteklem šolskem letu pa že 95,4 %. Število učencev, ki napredujejo v višji razred z nezadostno oceno se je v istem časovnem razdobju znižalo od 8,8 % na 1,4 %. Še večje znižanje pa je vidno pri učencih, ki niso izdelali razreda. Teh je bilo v šolskem letu 1964/65 10,7 % v preteklem šolskem letu pa še 3,2 %. Ocenevalni kriteriji po šolah so zelo izenačeni, saj je razlika med najboljšim in najslabšim učnim uspehom po šolah le 3,4 %. K izboljšanju učnega uspeha na posameznih šolah so vplivali predvsem naslednji faktorji.

Z povečanjem šolskega prostora v občini je bila dana možnost boljše organizacije dopolnilnega pouka na tistih učno vzgojnih področjih, kjer je bilo največ negativnih ocen. Enako je povečani učni prostor vplival na kvaliteto učiteljevega dela. Vso učno pripravo za naslednji dan lahko učitelji izvajajo v šoli v prijetnih kabinetnih prostorih ob urejeni prehrani in bogatih knjižnicah. Razširjeni učni prostor omogoča tudi pogostnejše stike med učitelji in starši, kar vpliva h zgodnjem odkrivanju slabšanja učnega uspeha in pravočasno ukrepanje.

Ker je v občini zelo veliko vozačev je razširjeni učni prostor vplival, da ti lahko racionalno izkoristijo čas do odhoda avtobusov.

Zelo močan vpliv na učni uspeh ima dopolnilno delo z učenci. V tem šolskem letu je bilo v celoti realiziranih 4620 ur dopolnilnega pouka pretežno pri slovenskem, angleškem jeziku in matematiki. Posebno vlogo za izboljšanje učnega uspeha so odigrali oddelki podaljšanega bivanja. V te oddelke je v občini zajetih 4,1 % učencev. Učni uspehi v teh oddelkih so bili izredno visoki, njihov uspeh znaša 91,9 %, na

osnovni šoli Gorje pa celo 100 %. Po mnenju učiteljev bi od teh učencev, če ne bi bili vključeni v oddelke podaljšanega bivanja, najmanj ena tretjina ne bi izdelala razreda. Težava pri ustanavljanju teh oddelkov obstaja v namenski opremitvi prostorov in učnem kadru. Na nobeni šoli nimajo še namensko opremljenega prostora za oddelke podaljšanega bivanja. Fluktuacija učnega kadra v teh oddelkih je še precejšnja in otežkoča sistematično izobraževanje teh kadrov.

Hitrejši porast učnega uspeha pa v glavnem zavirajo naslednji dejavniki. Delo na nižji stopnji zavirajo kategorizirani učenci. Ti bi se morali šolati v oddelkih posebne šole, pa se na željo staršev šolajo v normalnih oddelkih. Ti starši delajo kaj slabo uslugo svojim otrokom. Namesto, da bi njihovo vzgojo zaupali za to specializiranim učiteljem in normalnemu napredovanju, nehoti nalagajo svojim otrokom veliko breme, da morajo vlagati maksimalne napore da lahko izdelajo razred, navadno pa morajo razrede ponavljati, da dokončajo vseh osem razredov osnovne šole. V tem šolskem letu v občini ni prišlo k popravnim izpitom in razrednim izpitom 11 učencev, ker so se zaposlili. Ti učenci pa bodo morali prejeti ali slej dokončati osnovno šolo pod veliko težjimi pogoji kot z rednim šolanjem. Zato naj v bodoče starši temeljito premislijo kaj je boljše za normalni razvoj njihovih otrok ali šolanje 9. ali 10. leto in s tem normalno dokončati osnovno šolo, ali pa težje šolanje v večernih oddelkih za odrasle ob redni zaposlitvi.

Največjo pomoč so potrebni učenci v 1., 7. in 8. razredu kjer največ učencev ponavlja razred. Katera učno vzgojna področja delajo učencem največ težav nam kažejo naslednji podatki. Pri matematiki je bilo od 1. do 8. razreda ocenjenih po popravnih izpiti negativno 2,6 % učencev, pri kemiji 2,5 %, fiziki 1,8 %, slovenskem jeziku 1,4 % in angleškem jeziku 1,3 %. Na ta učno vzgojna področja naj bodo starši bolj pozorni in naj svojim otrokom po svojih močeh pomagajo.

Precejšnje težave s poukom imajo učitelji telesne vzgoje. V občini sta le dve šoli kjer lahko organizirajo pouk telesne vzgoje v celoti v telovadnici. Ostale šole gostujejo v telovadnicah TVD Partizan, pri tem pa so najbolj prizadeti učenci na nižji stopnji, katerim se bolj redko ponudi prilika, da imajo pouk telesne vzgoje v telovadnici.

Zelo razveseljiv podatek, ki pa nas ne sme uspraviti pa je, da se je osip generacije v občini zmanjšal na 17,3 %. V šolskem letu 1971/72 je občina Radovljica glede na nizek osip dosegla drugo mesto v republiki, kjer ni povprečno izdelalo v osmih letih osnovne šole 32,3 % učencev in se s tem uvrstila med občino z najvišjim narodnim dohodkom in najboljšimi pogoji šolanja. Za ta dosežek so zaslužni vsi prebivalci v občini, saj so podprli prizadevanje občinske skupščine ter s samopriskom omogočili boljše materialne pogoje šolanja. Največje priznanje pa zaslužijo prizadevalni učitelji, saj pogovor, ki pravi da šola raste in pade z učiteljem, še vedno velja.

A. K.

Koncert moškega komornega zbora iz Kroke na Jesenicah

Prihodnji petek, 9. novembra, bo v okviru koncertnega programa gostoval na Jesenicah moški komorni zbor Stane Žagar iz Kroke, ki pod vodstvom zborovodje prof. Egija Gašperšiča uspešno deluje že 12 let. Zbor je leta 1971 prejel gorenjsko Prešernovo nagrado za doseženo nadpoprečno amatersko raven in dosežene uspehe doma in v zamejstvu. To so dosegli z izredno vztrajnim in rednim delom.

Za svoj koncert na Jesenicah so izbrali same slovenske umetne in

ljudske pesmi. V prvem delu programa imajo: Josip Kocijančič: KAM, po Prešernovi pesnitvi, Vinko Vodopivec: NA POLJANI, Ipavec: DOMOVINI, Vasilij Mirk: NA TRGU, Vinko Vodopivec: ŽEBLJARSKA, po pesnitvi Otona Župančiča, Emil Adamič: ZAVRŠKI FANTJE, Emil Adamič: LUCIPETER BAN, Alojz Srebotnjak: BORI, po Kosovelovi pesnitvi, Bučar: TAM KJER PISANA SO POLJA.

Drugi del programa pa vsebuje France Marolt: FURMANŠKA PAŠTIRSKA in BARČICA, prekmur-

ška ZRASLE SO MI v priredbi Emila Adamiča, FANTJE ZGODAJ SO VSTAJALI v priredbi Viktorja Fabiana, NOCOJ PA OH NOCOJ v Venturinijevi priredbi, Ciril Pregelj: KO SO FANTJE, Kernjak: MOJA LJUB'CA M' JE POŠTO POSVA-VA, za zaključek pa SLEPČEVA TOZBA in ČUKOVA ŽENITEV v priredbi zborovodja Gašperšiča. Pevci iz Kroke se bodo ljubiteljem slovenske pesmi predstavili dvakrat in sicer ob 18. uri za šolsko mladino v okviru GLASBENE MLADINE, ob 19.30 pa za ostale poslušalce.

nje. Takrat doživljam duhovno preobrazbo. Iz negativnega lika pridem v pozitivnega in ob njeni smrti tudi to z dejanjem potrdim. Zdaj se nehoti spominjam besed režiserja, ki pravi o svojem filmu takole: »To je film o deci, za decu celog sveta!«

Za razliko od gledaliških, ste vi filmski igralci brez stika s publiko, ste samo pred kamero, kako je s tem?

Pravzaprav ne bo to čisto držalo. Imamo publiko, sicer maloštevilno, toda je. To je tehnična ekipa, ostali igralci, ki trenutno ne snemajo, so izza kamere in znajo ob dobrem posnetku pristrčno aplavzirati. Žalostno je treba s to publiko in z režiserjem!

Kako pa se zbereš pred udarcem klapne?

Nekaj minut pred kadrom si zamislil svoj koncept, oziroma živim se v položaj, v katerem moram odigrati vlogo. Igro si zamislil že v duhu prej. Skratka, živeti se moraš v trenutku nekega življenja in takrat boš doživel del vloge, kot bi ga v svojem resničnem življenju. T. Iskra

Slikarji iz Varaždina na Jesenicah

Pred petnajstimi leti je skupina slikarjev-amaterjev iz Varaždina organizirala Združenje amaterjev likovnih umetnosti severne Hrvice — UALUSH — z enakimi cilji kakor pred skoraj 28 leti DOLIK na Jesenicah. To je tistim, ki čutijo potrebo po življenju na tem področju kulture, nuditi možnost izpopolnjevanja in organizirati razstave ter s tem približati likovno umetnost delovnim ljudem izven tako zvanih kulturnih središč.

Slikarji iz Varaždina so sicer mlajši po organiziranem delu, imajo pa boljše pogoje, vsaj glede razstavljanja. V Varaždinu imajo galerijo, ki nudi ustrezne prostore za razstave.

V delih, ki so jih razstavili pred kratkim v Radovljici, je razbrati izredno pestrost in solidno znanje. Opaziti je vpliv okolja z naivnim slikarstvom, ki je v današnjem času zelo moderno, na smer in stil tudi nekaterih slikarjev tega združenja. Znano je, da so v tem društvu delovali danes mednarodno znani in priznani slikarji-naivci Ivan Rabuzin, Jože Horvat-Jaki in brata Stjepan in Slavko Stolnik.

Ne glede na to, skupina, ki vključuje slikarje amaterje iz raznih krajev severne Hrvice, uspešno deluje ter svoja dela, značilna za okolje, razstavlja v mnogih krajih naše domovine. Tako se prvič predstavlja tudi na Jesenicah, kjer navezuje stike s slikarji DOLIK, ki bodo v prihodnosti razstavili svoja dela v Varaždinu.

Slikarjem iz severne Hrvice ob tem seveda vse priznanje za uspešno delovanje.

Razstava likovnih del slikarjev iz Varaždina bo odprta v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah od 2. do 14. novembra vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

Jeseniški DOLIK razstavlja v Krškem

Na Brestaniškem gradu pri Krškem bodo v dneh od 3. do 11. novembra kolektivno razstavljali svoja dela člani likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Posebna žirija je iz predloženih del za to razstavo od-

brala 40 slik devetih avtorjev. Predstavili se bodo: Janez AMBROŽIČ (8), dr. Dana BEM (1), Nika HAFNER (4), Janko KOROŠEC (5), Zdravko KOTNIK (2), Pavel LUŽNIK (4), Tine MARKEŽ (1), Tone TOMAZIN (12) in Cvetko ZUPAN (3).

Razstava sodi v okvir vsakoletnih izmenjav kolektivnih slikarskih razstav med slikarji Krškega in Jesenic, ki že nekaj let uspešno sodelujejo.

Film o otrokih za otroke vsega sveta

Pred nedavnim je v Gornjem Milanovcu Filmska radna zajednica v produkciji dečje novine Gornji Milanovac posnela nov film vojne tematike Torija Jankovića Mirko in Slavko. Premiera bo v oktobru v istem kraju, kot je potekalo snemanje. Eno nosilnih vlog je odigral Jeseničan Bojan Marošević, ki ima mimogrede povedano že štiri filme za seboj. Zanimalo me je, kakšno mnenje ima o tem filmu, zato sem mu zastavil nekaj vprašanj:

Igral si vlogo nemškega oficirja. Ali do tistega trenutka, ko izda ukaz za pokol v majhni vasi, ni ta isti oficir na moč podoben današnjemu, nekje v Rodeziji?!

Na vsak način, in upam, da mi je prav v tem kadru uspelo tisto, kar naj bi šokiralo današnje ravnodušne gledalce, ob vsakdanjem branju dnevnih časopisov, ki stresajo zgodbe o mrličih in prinašajo grozljive stvari iz Kambodže, Rodezije... Na nekaterih koncih sveta se vojna nadaljuje, pri nas le v filmu...

Ali misliš, da naslov filma Mirko in Slavko ustreza vsebini?

Povsem se strinjam z naslovom, kajti večina nosilnih vlog pripada otrokom. Z njihovo pomočjo (v svoji vlogi) pridem do spoznanja, da sem tudi sam komaj še otrok, ki spozna bolj kot odrasli, ves nesmisel vojskovanja in kjer šele v zadnjem trenutku, ob smrti, postanem človek.

Katera konfliktna situacija te najbolj presune?

V trenutku, ko majhno ljubko dekle nesebično rešuje moje življe-

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

3. in 4. novembra ameriški barvni film EL CONDOR ob 17. in 19. uri, režija John Gvillermin, v glavni vlogi Jim Brown

5. in 6. novembra nizozemski barvni film ZAPISKI PROSTITUTKE ob 17. in 19. uri, režija Poul Verhoeven, v glavni vlogi Ronny Berman

7. novembra ameriški barvni film ZADNJI NABOJ ob 17. in 19. uri, režija Andrew V. Me Laglen, v glavni vlogi George Peppard

8. novembra ZAPRTO

9. novembra ameriški barvni film ZADNJA DOLINA ob 17. in 19. uri, režija James Clavell, v glavni vlogi Omar Sharif

10. novembra ameriški barvni film PAST ZA DVOJNEGA AGENTA, ob 17. in 19. uri, režija Roman Gary, v glavni vlogi Stiven Boyd

KINO PLAVŽ

3. in 4. novembra nizozemski barvni film ZAPISKI PROSTITUTKE ob 18. in 20. uri

5. in 6. novembra ameriški barvni film EL CONDOR ob 18. in 20. uri

7. novembra ZAPRTO

8. novembra ameriški barvni film POLETNI MORILEC ob 18. in 20. uri

9. novembra ameriški barvni film ZADNJI NABOJ ob 18. in 20. uri

10. novembra romunski nemški CS barvni film BITKA ZA RIM ob 18. in 20. uri

KINO KRANJSKA GORA

3. novembra ameriški barvni film VITEZI IGRALNIC

4. novembra ameriški barvni film POLETNI MORILEC

7. novembra nizozemski barvni film ZAPISKI PROSTITUTKE

8. novembra ameriški barvni film ZADNJI NABOJ

10. novembra ameriški barvni film EL CONDOR

KINO DELAVSKI DOM JAVORNIK

3. novembra italijanski barvni film SOCCO IN VANZETTI ob 19. uri

4. novembra ameriški barvni film VITEZI IGRALNICE ob 17. uri

4. novembra grški barvni film LJUBEZEN V BAZUKI RITMU ob 19. uri

10. novembra ameriški barvni film POLETNI MORILEC ob 19. uri

Gledališče

SOBOTA, 3. novembra ob 19.30 in NEDELJA, 4. novembra, ob 16. in 19.30 uri: D. H. Lawrence: SNAHA, gostovanje v Šentjakobskem gledališču v Ljubljani

Ljubiteljem knjige

Obveščamo vas, da je tik pred izidom zbirka izrekov:

ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA

To je izbor napotkov, modrosti in izrekov velikih mož sveta in jo priporočamo vsem, ki jim je pri srcu svet razmišljanja. Cena broširane izdaje je 24,- din. Naročila sprejema: Kulturni atelje Slovenije, p.p. 179, Ljubljana.

ZAHVALA

Ob boleči, vse prežgodnji izgubi dobrega moža, očeta, starega očeta, brata, tasta, svaka in strica

JOŽETA TIČAR

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam izrekli sožalje, poklonili toliko cvetja in vencev, ter ga v tolikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala družini Mravinec, sosedom, vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, sodelavkam in sodelavcem ožjih družinskih članov, ki so nam ob težkih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujem se dr. Dražiču in dr. Rojčevi za trud v njegovih zadnjih urah. Hvala vsem govornikom za ganljive poslovilne besede, pevcem iz Javornika in vsem, ki so nam pomagali. Še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Terezija, hčerka Marija in sin Janez z družinama

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so nam stali ob strani in nam nesebično in denarno pomagali ob smrti moža in očeta

FRANCA GOBEC

Posebno se zahvaljujem sorodniku Bojanu Oitzel in ženi Marici, dalje Zrimovi, Šubičevi, Saboličevi, Mandiču in ostalim sosedom.

Žena Malči Gobec ter hčerki Fanči in Zvonka

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru livarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla. France Razingar, livarna

Pevski zbor Jesenice vabi k sodelovanju

Pevski zbor Jesenice, ki deluje že šesto leto, vabi k sodelovanju pevce iz jeseniške in radovljiške občine. V torek, 6. novembra, ob 20. uri zvečer bo v pevski sobi delavskega doma na Javorniku prvo srečanje in razgovor z zborovodjem prof. Borisem Juričem. Vabilo je namenjeno vsem pevcem, ki so že doslej sodelovali v moškem oziroma mešanem zboru pod vodstvom prof. Skoberneteta, še posebej pa ljubiteljem zborovskega petja, ki bi se radi na novo vključili v moški pevski zbor Jesenice. Vse potrebne informacije lahko dobite na uredništvu Železarija, telefon števil. 484.

Vabi odbor pevskega zbora Jesenice

RAZPIS

Upravni odbor Splošne bolnice Jesenice razglasi prosto delovno mesto za visokokvalificirano kuharico — vodja ene izmene. Kandidatka mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

VK izpit za kuharico in najmanj 5 let delovnih izkušenj kot VK kuharica.

Ponudbe opremljene z dokazili o visoki kvalifikaciji, z opisom dosedanjih zaposlitev in s kratkim življenjepisom, naslovite na Splošno bolnico Jesenice do 15. 11. 1973.

RAZPIS

Osnovna šola Prežihov Voranc na Jesenicah razpisuje prosto delovno mesto:

— kvalificirane kuharice z najmanj enoletno prakso

— nekvalificirane delavke v šolski kuhinji.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Društvo inženirjev in tehnikov Jesenice

vabi v sredo, 7. novembra ob 18. uri v spodnje prostore Kazine na predavanje

MEDNARODNA RAZSTAVA VARILNE TEHNIKE V ESSNU.

Predavala bosta dipl. inženirja Mlakar in Mesec.

Vabi DIT

Košarkarski turnir v Mojstrani

V začetku oktobra so mladi iz osnovne šole v Mojstrani organizirali košarkarski turnir s sodelovanjem dveh šolskih ekip in ekip, ki so jih poimenovali »mlajši« oziroma »starejši« veterani.

OŠ Mojstrana — Mlajši veterani 36:38

V ekipah so nastopili OŠ Mojstrana: Legat 16, Urbas 18, Rabič 2, Otovič, Čebul, Vilman;

Mlajši veterani: Andolšek 11, Legat 12, Vilma 2, Urbas 9, Šušteršič 4, Martinjak;

Gledali smo lepo na čase prav zanimivo igro. Ekipi sta se menjavali v vodstvu. Pri gostih sta se izkazala Andolšek in Legat, pri domačinih pa so vsi odlično opravili svojo nalogo. Odlično se je znašel Franci Urbas, le, da bi bil bolj discipliniran med tekmo in da ne bi ugovarjal sodnikom.

Sodila sta Kavčič in Skumavec.

OŠ Mojstrana : Starejše veteranke 50:51

V ekipi so nastopili OŠ Mojstrana: Lakota 18, Fišer 16, Klančnik 6, Martinjak 6, Kemperle 4;

Starejše veteranke: Volarič 38, Lavtižar 11, Novak 2, Potočnik, Pernel —, Klančnik —;

V začetku tekme mlade igralke osnovne šole niso bile kos razigranim veteranam. Izredno točni meti Volaričeve, so kazali na katastrofo osnovnošolk. Toda v 6. minuti je sreča starejšim igralkam obrnila hrbet. Mlada Ksenija Lakota je s točnimi meti znižala rezultat. Ta mlada igralka je stara 13 let in z vestnim treniranjem bo lahko postala dobra igralka. V nadaljevanju so izenačile in celo povedle.

V drugi polovici srečanja se je Lakotnikovi pridružila še razigrana Fišerjeva in z malo več športne sreče bi skoraj premagale starejše izkušene igralke. Zaradi neodločnega rezultata v regularnem času so igranje podaljšek. Ponovno se je izkazala izkušena igralka članica KK Jesenice Jasna Volarič in končni rezultat je bil 50:51 za ekipo starejših veteranek.

Tekmo sta vodila sodnika Skumavec in Urbas.

V tretji tekmi sta se srečali ekipi:

OŠ Mojstrana: Starejši veterani 21:63

v naslednjih postavah: OŠ Mojstrana: Urbas 9, Legat 8, Rabič 4, Otovič, Zima, Čebul, Vilman;

Starejši veterani: Kotnik 16, Andolšek 13, Legat 6, Zima 4 in Skumavec 24;

Ta tekma ni bila tako zanimiva, kajti igralci osnovne šole so bili utrujeni od prve tekme tako, da so odpor nudili le v prvih desetih minutah tekme.

Najboljši na igrišču je bil Bogdan Kotnik, ki je s točnimi meti in visokimi skoki gospodaril pod obema košem.

Takih turnirjev si želimo še več, saj to koristi napredku mladih košarkarjev osnovne šole, ki trenirajo za pomembnejša tekmovanja.

Ivo Skumavec

Odbojka

Mežica : Jesenice 3:1 (11, —3, 12, 8)

MEŽICA: Rebula, Trdina, Triplat, Korošec, Maze, Jezernik, Žlebnik, Veršnik, Blatnik, Arh.

JESENICE: Kavčič, Divjak, Bergelj, Strnad, Mežek, Kovač, Pogarčar, Bogataj, Pristov, Končnik, Noč.

SODNIKA: Sleming, Hadžiagič.

V srečanju s perspektivno ekipo Mežice, se Jeseničani v nedeljo niso proslavili. Naleteli so na zelo razpoloženega nasprotnika, ki si je želel zmage za vsako ceno. To mu je ob odlični podpori gledalcev in resnično nemogočemu sojenju, predvsem glavnega sodnika, tudi uspelo.

Jeseničani so prvi set začeli dobro in povedli s 5 : 2, domačini pa so izenačili na 7 : 7. Rezultat je bil nato večkrat izenačen, pri rezultatu 10:10 pa so domači igralci »pobegnili« gostom.

V drugem setu so Jeseničani prikazali res odlično igro in povsem nadigrali nasprotnika. V tretjem in četrtem setu pa so se morali boriti proti nasprotni ekipi in proti sodniku.

Lepih in uspešnih akcij je bilo bolj malo na obeh straneh. Obe ekipi je spravljal s tira izredno slab sodnik, ki je dosegal napake predvsem na osnovi reagiranja gledalcev in igralcev. Odločitve glavnega sodnika so bile tako nenavadne, da je včasih spravljal v zadrego celo nekatere (objektivnejše) gledalce. Odločitve stranskega sodnika je upošteval samo takrat, kadar so bile v škodo Jeseničanov. »Slučajno« so se vrstile takšne in podobne napake ravno takrat, ko je bil rezultat zelo tesen.

24 ekip na prvenstvu Železarne v malem nogometu

Letošnje prvenstvo Železarne v malem nogometu smo izvedli kljub slabemu vremenu, ki nam je ponagajalo in drugim težavam, ki so ob tako množičnem tekmovalstvu kot je bilo letošnje prvenstvo Železarne, skoraj neizogibne. Na prvenstvu je nastopilo 24 ekip med katerimi naj bi v pičlih štirinajstih dneh dobili prvega Železarne. Za izvedbo te zamisli smo bili primorani odigrati v predtekmovalstvu po tri tekme dnevno. Zaradi pomanjkanja slačilnic v športnem parku Podmežakljjo, na razpolago smo imeli le eno slačilnico in kopalnico, kar je odločno premalo, saj so se zaradi zgoščenosti tekem morale v tej slačilnici preoblačiti hkrati štiri ekipe, je razumljivo pri nastopajočih ekipah opravljeno povzročalo negotovanje. Izvajalec prvenstva pa je bil v tem primeru brez moči, zato naj bo to negotovanje in kritika namenjeno Športmetalu, ki bi moral imeti več razumevanja za masovno rekreacijo članov kolektiva Železarne. Pri tem ne bi smeli prezreti, da Železarna prispeva precejšnja sredstva za vzdrževanje športnih objektov in za razvoj športa na Jesenicah.

Ne glede na vse težave in pomanjkljivosti, smo z letošnjim prvenstvom Železarne lahko več kot zadovoljni, tako v pogledu množičnosti, kot kvalitete posameznih tekem. Saj se v finalnem delu prvenstva do zadnjega sodnikovega žvižga ni vedelo kdo bo prvak Železarne za leto 1973. K temu je treba še dodati, da si je prvenstvo ogledalo okrog 5000 gledalcev, ki so bodrili svoje ekipe. Prvenstvo je tako v vseh pogledih uspelo in doseglo svoj namen.

Vrstni red ekip:

Martinarna, Upravne službe, Elektrojeklarna, Javornik I, Jeklovlek, Plavž, Transport, HVŽ, Strojno vzdrževanje, Adjustaža, Valjarna bluming, Valjarna štekel, Valjarna 2400, Strojne delavnice, PIV, RO, Livarna, Elektro toplotna energija, VEN, Profilarna, Šamotarna, OTK, Strugarna valjev in Elektrodni obrat.

Samokritična ocena v košarkarskem klubu

V torek, 23. oktobra, se je na razširjeni seji zbral upravni odbor košarkarskega kluba Jesenice. Sestanku sta poleg članov upravnega odbora in nekaterih igralcev prisostvovala tudi predstavnika matičnega društva oziroma občinske zveze za telesno kulturo.

V uvodnem poročilu je predsednik KK Jesenice Tone Jeršin orisal opravljeno delo v pravkar končani sezoni in izredno kritično ali še bolj samokritično obravnaval vse probleme in napake, ki so v letošnjem letu zavirale delo kluba. Svoje poročilo je podal tudi predsednik tehnične komisije tov. Dragojevič. Iz njegovega poročila je razvidno, da so v letošnji sezoni najbolj delali najmlajši člani kluba, pionirji, ki so pod izredno dobrim strokovnim vodstvom nekdanjega člana KK Jesenice in kasneje ljubljanske Olimpije Marka Božiča, pokazali tudi lep napredek, kar je tudi najbolj razveseljivo za nadaljni razvoj jeseniške košarke. Poleg pionirjev, so dokaj marljivo delale tudi košarkarice, čeprav so se pri svojem delu srečevale z dokajšnjimi težavami. Sicer pa je za dekleta pravzaprav uspeh, da so v tako težki situaciji še trenirale, da so sploh ostale skupaj.

Prav gotovo pa so v letošnji sezoni najslabše delali člani, kar jih je pripeljalo tudi do izpada iz prve slovenske lige. Tehnična komisija meni, da so za izpad krivi izključno igralci sami, ki so s svojim neresnim delom izredno nešportnim odnosom do kluba, do trenerja, pripeljali moštvo v nižje tekmovalje. Seveda pa ne moremo mimo tistih igralcev, ki so se borili do konca, ki so svojim odnosom do kluba, do košarke, hoteli pomagati in rešiti potapljaljočo se ladjo. Žal so bili v tako majhnem številu, da jim to ni uspelo.

Po poročilu predsednika tehnične komisije se je razvila živahna razprava, v kateri so sodelovali skoraj vsi prisotni. Iz razprave lahko izluščimo naslednje:

— Razveseljivo za jeseniško košarko je, da so v letošnji sezoni uspeli ustvariti kolikor toliko močno zaledje pionirjev, ki so ob kvalitetnem delu zelo napredovali.

— Spodbudno je tudi to, da se je finančno stanje v klubu izboljšalo in omogoča tudi zimske priprave, ki se bodo pričele takoj ko bodo našli prostor za trening.

— Še naprej je treba posvetiti pozornost vzgoji novih igralcev, vzgoji ženske vrste, ki bi bila poleg marljivosti tudi perspektivna.

— Čimprej je treba sestaviti prvo moštvo ter pričeti z rednimi pripravami za tekmovalje v 1. B slovenski ligi.

— Nabaviti je treba potrebne rekvizite za treninge ter potrebno opremo za vsa moštva.

— Potrebno je rešiti vse probleme s trenerji, katerih izredno primanjkuje.

Razprava je pokazala, da se stanje v klubu počasi normalizira in obetajo možnosti za dokaj zgodnje priprave na pomladanska tekmovanja. Trenutno pa je največji problem telovadnica in trenerski kader.

V nadaljevanju razprave je upravni odbor zavrnil prošnjo KK Slovana iz Ljubljane, ki prosi za izpisnico igralca Dušana Pirih. Dejstvo je, da sta letošnja sezona ekipo Slovana že okrepila nekdanja člana Jesenic Bunderla in Božič, ki

sta za jeseniško košarko morda povsem izgubljeni. Zato je upravni odbor odločil, da Pirih lahko trenira in nastopa med zimsko sezono za Slovana, s pogojem, da se spomladi vrne v matični klub. Najti bo potrebno tudi ustrezno zamenjavo za Božiča, ki je postal član novega kluba in ki je zelo uspešno treniral pionirsko moštvo.

Že v prihodnjih dneh bo potrebno precej dela, precej prizadevanosti, če hoče upravni odbor košarkarskega kluba prihodnjo jubilejno sezono izpeljati bolj uspešno kot je bila letošnja.

B. r.

Nogomet

Britof : Jesenice 4:1 (0:0)

V zadnjem kolu prvenstva NPG, so jeseniški nogometaši gostovali v Britofu pri Kranju, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z moštvom Britofa in srečanje izgubili z rezultatom 4:1 (0:0).

V prvem polčasu so bili jeseniški nogometaši boljše moštvo in se je igra v glavnem odvijala pred golom domačih. Napadalcu pa niso uspeli iz še tako zrelih priložnosti premagati vratarja domačih. Kar niso izkoristili gostje v prvem polčasu, so domačini v drugem in v pičlih dvajsetih minutah dosegli štiri gole ter tako zasluzeno zmagali.

Ob zaključku jesenskega dela prvenstva moramo ob dokaj slabih uvrstitvi našega moštva povedati to, da fantje v polju igrajo dobro, vendar napadalcu zaradi mladosti in nezkušenosti ne znajo doseči gola, kar pa je pri nogometu pogoj za zmago. Trener Radovič bo moral v pripravljalni dobi za spomladanski del prvenstva posvetiti več pozornosti napadalcem in uspeh ne bo izostal, saj so napadalcu še mladi in dovzetni za učenje.

Telesna vzgoja nam je potrebna kot vsakodnevna hrana

Angleško pravilo »treniraj moža, da bo znal sam trenirati«, zahteva od tekmovalca, da se strokovno izobražuje, da si sam ukazuje in preprečuje, skratka, da se zmoro marsikomu odreči. Gre za vadbeni in vzgojni proces, ki zahteva celega človeka (D. Ulaga), bi morali bolj dobesedno uporabljati pri mnogih športih pri nas. Najbrž bi morali marsikakšen nauspeh našega športa, tudi jeseniškega, povezati s tem citatom.

— Telesna kultura: je organski del splošne kulture. Brez telesne kulture si ne moremo zamišljati kulturnega ljudstva niti kulturnega posameznika. Telesna kultura obsega vse pridobitve in vsa sredstva, duhovna in materialna, ki jih ustvarja družba zaradi telesne nege in sploh zaradi izpopolnjevanja človeških sposobnosti. Telesna kultura služi interesom posameznikov, kot družbe.

Vse pridobitve, ki se tičejo telesne nege, telesnega utrjevanja, telesne izobrazbe, telesne vzgoje, telovadbe, iger, športa, planinstva in tabornišstva, kakor tudi strokovne kulture, športnih rekvizitov, spadajo v področje telesne kulture.

»Vse življenje pomeni borbo proti napakam in slabostim človeka, proti silam samoljubja in nedelavnosti, lenobe in strahu. To so sovražniki,

Jesenice : Celje 30:0 (6:0, 15:0, 9:0)

Hokejisti Jesenic so na svojem igrišču povsem zasluženo in visoko premagali slabega nasprotnika, moštvo Celja s 30:0. Po takem rezultatu je tudi jasno, da prikazana igra ni bila kvalitetna. Pri tem je vsekakor zanimivo tudi to, da so slabi gostje imeli prvi najzrelejšo priložnost, da bi dosegli zadetek. V 4. minuti je domača obramba naredila napako in pustila gostujočega igralca Zorka, da je sam pridrsal pred Marjana Zbontarja, vendar je bil preveč nespreten in je zapravil izredno priložnost. V nadaljevanju tekme so domačini zaigrali veliko bolj učinkovito, gostje pa so se osredotočili na obrambo in nekontrolirano pošiljanje ploščice iz svoje

obrambne tretjine.

Za jeseniške hokejiste je bila tekma proti Celju le trening pred velikim derbijem, ki so ga odigrali dan pozneje — v Ljubljani proti Olimpiji. Zato se niso niti preveč trudili, vendar so kljub temu kar tridesetkrat zatresli nasprotnikovo mrežo. Pri tem pa je treba povedati, da je bil vratar gostov Avdič, kljub tridesetim prejetim golom, najboljši v vrstah gostujočega moštva.

Gole za Jesenice so dosegli: Skrijanc in T. Košir po 4, R. Smolej, M. Jan in Poljanšek po 3, Felc, B. Jan, S. Beravs in Mlakar po 2 ter Ravnik, Pipan, Jug, S. Košir in F. Smolej po 1.

Olimpija : Jesenice 5:5 (1:3, 0:1, 4:1)

Jeseniški hokejisti so bili v nedeljo zvečer v hali Tivoli v srečanju za pokal Karavank, pred prvo letošnjo zmago proti najnevarnejšemu nasprotniku ljubljanske Olimpije. Čeprav so že vodili s 4:1 in 5:2, so domačini znali izkoristiti nekaj napak gostov in na koncu izenačili na 5:5. To je še en dokaz več, da tekma traja 60 minut in da se je treba proti takemu nasprotniku boriti in ohraniti mirno kri do zadnjega sodnikovega žvižga.

Takoj na začetku je treba povedati, da je potrebno iskati vzrok, da Jeseničani v nedeljo niso zmagali, v nekaterih neupravičenih izključitvah igralcev, predvsem pa v nešportnem vedenju vratarja Kneza, ki je bil kar trikrat kaznovan. Domačini so namreč prav po teh izključitvah, ki jih je »prislužil« Knez, začeli zmanjševati prednost Jeseničanov. Uprava in vodstvo HK Jesenic morata storiti vse potrebno, da do podobnih izpadov ne bi več prišlo. To je nujno tudi zaradi tega, ker na ta način naši hokejisti izgubljajo svoje zveste privrženke, ki jih je po vsej Sloveniji veliko in jim ni vseeno, kako se njihovi ljubljenci vedejo v športni areni.

Tekma sicer ni bila posebno kvalitetna, kajti obe moštvi sta igrali požrtvovalno in ostro, tako da se igra ni mogla razviti. V prvih minutah so domačini imeli več od igre in nevarno ogrožali vratarja Kneza, ki je branil zelo dobro. Ko so se po nekaj minutah gostje otresli pritiska, so najprej prek Felca dosegli vodilni zadetek, nekaj minut za tem pa je Bogo Jan z natančno odmerjenim strelom še enkrat premagal vratarja Albrehta. Gostje so do konca prvih dvajsetih minut imeli še nekaj priložnosti in izkoristili le eno, pri tem pa tudi domačinom dovolili, da so enkrat zatresli Knezovo mrežo. Jeseničani so dosegli tretji gol, ko so na ledu imeli le štiri igralce.

V drugi tretjini so gostje nadaljevali z nevarno igro pred vrati Albrehta, vendar so ga le enkrat premagali. V tem delu pa so igralci začeli med seboj obračunavati. videli smo precej ostre, dostikrat tudi

nedovoljene in nevarne dvoboje med igralci. Prišlo je tudi do manjšega pretepa med Gorazdom Hitijem in Felcem, katerega je začel igralec Olimpije, za kar je bil kaznovan s petimi minutami, Felc pa z dvema minutama.

Igralci so z nevarno igro nadaljevali tudi v zadnji tretjini v kateri so domačini najprej zmanjšali na 4:2, Jeseničani pa takoj povečali vodstvo na 5:2. Takrat pa je prišlo do pretepa med Gorazdom Hitijem in Jugom. Sodnika pa sta poleg teh dveh kaznovala še Kneza. Tako so Jeseničani z igralcem manj prejeli gol, po eni minuti pa še enega in je visoko vodstvo splavalo po vodi. Mladi Kavec je le nekaj minut za tem še enkrat kaznoval zbegane in nesigurne goste in rezultat je bil izenačen.

Čeprav so naši izredno hitro (v štirih minutah) prejeli tri zadetke, smo z njihovo igro lahko zadovoljni, kajti po porazu 2:8, so doživljali upravičene kritike, nekateri pa so šli tako daleč in povsem anulirali nekatere odlične igre in dosežene rezultate v tej sezoni. Zato in zaradi dejstva, da so tekmo igrali v Ljubljani, so bili jeseniški hokejisti postavljeni pred veliko preizkušnjo, ki so jo razen redkih izjem dobro prestali in dokazali, da je bil prvi poraz zares njihov slab dan. Naši so popravili ostrino, igrali so skrajno požrtvovalno in hitro, zamerimo pa jim le to, da se niso znali zadržati in so takoj odgovorili na izzivanja nasprotnika. Če bodo v bodoče pazili tudi na ta element taktike, ki ga vse pogostejše srečujemo na športnih igriščih in se dogovorili, da ne reagirajo na take izpade nasprotnika, bomo z njihovo igro še bolj zadovoljni. Številne tekme z Olimpijo pa kažejo, da bi bila strpnost, mir in neregiranje na izzivanja lahko največje orožje naših hokejistov. Zato je potrebno, da najprej razčistijo nekatere nepravilnosti med seboj, kajti le na ta način bodo lahko dokazali, da so najboljši v Jugoslaviji.

Gole za Jesenice so dosegli: Felc, B. Jan, I. Jan, R. Smolej in S. Košir.

OBČNI ZBOR ŠAHOVSKEGA DRUŠTVA
Po določilih pravilnika Šahovskega društva sklicujem v
torek, 6. novembra 1973, ob 18. uri v Šahovskem domu Jesenice
REDNI LETNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA.

Po občnem zboru bo odprti brzopotezni turnir.
Predsednik Šahovskega društva Jesenice
Janez Zurr

4

Dekletu ali ženski so potrebne vsakodnevne, redne gimnastične vaje, tako kot telesna nega. Ukvarjati bi se morala s plavanjem, atletiko, odbojko, košarko, rokometom, namiznim tenisom, sankanjem, smučanjem ali drsanjem.

V nekaj nadaljevanjih smo se seznanili z razvojem, pojmi in značilnostmi telesne vzgoje, ker se človek ne more ukvarjati z nečem, če ne ve zakaj se s tem ukvarja, niti ne razume nekaterih izrazov, ki v športni terminologiji nastopajo. Mislim, da bo sedaj marsikateri izraz ali pojem bolj razumljiv, kot je bil doslej.

(PRIPIS: Gradivo povzeto in prirejeno po knjigi prof. Draga Ulage: »Teorija telesne vzgoje in športnega treniranja«.)

